FOTOĞRAFLA

bugünkü TÜRKİYE

İNANIYORUZ ve
YAPIYORUZ

K. Atatürk

FOTOGRAFLA
bugünkü
TÜRKİYE

İktisadî, sınaî, sosyal ve aktüel aylık tarafsız mecmua

Muhabere Adresi : P. K. 105 Yenişehir
A N K A R A

Ankara Merkez : İzmir Cad. Büyükhanlı Apt. No. 4 kat 6 daire 24 Yenişehir, Tel. 17 54 18

İstanbul Bürosu : Hamalbaşı Cad. No. 22 / 1 Beyoğlu Tel. 44 14 64

SÜMERBANK'IN DOĞUŞUNU HAZIRLAYAN SEBEPLER:

Memleketin sanayileşmesini temin maksadiyle ilk olarak I9.Nisan. I926 tarih ve 633 sayılı kanunla "Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası" kurulmuştur.Bu banka kuruluşundan altı yıl sonra lağvedilmiştir.ve vazifeleri 3.Temmuz.I932 tarih ve 2058 sayılı kanun ile kurulan'Devlet Sanayi Ofisi' ile,7.Temmuz.I932 tarih ve 2064 sayılı kanunla kurulan" Türkiye Sanayi Kredi Bankası" na verilmiştir.

Cumhuriyetin kuruluşundan on yıl sonra sanayileşme hareketi Devlet Sanayi Programları ile yürütülmek istenmiş,ancak millî ihtiyaç ve menfaatlerin zaruri kıldığı sanayi şubelerinin bir an önce tahakkuk ettirilmesi ve sanayileşme hareketimize hız verilmesi için bu iki teşekkülün kifayetsiz olduğu görülerek 3.Haziran.I933 tarih ve 2262 sayılı kanunla sermayesinin tamamı Devlet tarafından verilmek suretiyle Sümerbank kurulmuştur.

SÜMERBANK'IN VAZİFELERİ :

II.Temmuz.I933 tarihinde yürürlüğe giren kuruluş kanununda Sümerbank'ın vazifeleri:

Devlet Sanayi Ofisinden devralacağı fabrikaları işletmek ve hususi sanayi müesseselerindeki Devlet iştirak hisselerini Ticaret Kanunu hükümlerine göre idare etmek,

Hususi kanunlarla verilmiş selâhiyetlere istinaden yapılacak fabrikalar hariç olmak üzere Devlet sermayesi ile vücuda getirilecek bütün sınaı müesseselerin etüd ve projelerini hazırlamak ve bunları tesis ve idare etmek.

Teessüsleri veya tevsileri memleket için iktisaden verimli olan sanayi işlerinde sermayesinin müsadesi nispetinde iştirak ve yardım etmek.

Memlekete ve kendi fabrikalarına lüzumu olan usta ve işçileri yetiştirmek üzere okullar açmak ve sanayi mühendis ve mütehassıslarını yetiştirmek için dahildeki yüksek okullarda talebe okutmak veya bu maksatla Sanayi Bakanlığınca açılacak okullara yardım etmek ve ecnebi memleketlere talebe ve stajyer göndermek,

Sanayi müesseselerine kredi temin etmek ve alelümum bankacılık işlerini yapmak,

Millî sanayiin inkişaf tedbirlerini aramak ve gerek bu hususta gerekse Sanayi Bakanlığınca tetkik için bankaya verilecek mevzular hakkında mütalâa beyan etmektir.

...ecmua (Basın ahlâk yasasına) uymağı kabul etmiştir.

...KTİSADİ ...INAİ, SOSYAL VE AKTÜEL AYLIK TARAFSIZ MECMUA

Basıldığı Tarih: 1 - 1[illegible] 964
...L. Neşriyatlı Abone : ... TL.

İDAREHANE :
ANKARA MERKEZ :
İzmir Cad. Büyükhanlı Ap. Da. 24
P. K. 105 Yenişehir Tel : 17 54 18

İSTANBUL BÜROSU :
Hamalbaşı Cad. No. 22/1 Beyoğlu
Tel : 44 14 64

Sahibi
Ekrem Naci ÜNVERİR

Yazı işleri müdürü
Hayat AKAR

Genel Yayın Müdürü
Kaya KESKİNCAN

Teknik İdare Müdürü
Erol AĞAKAY

Ofset filmler ve Kapak Baskısı
MİM-CİM Ofset Matbaası

İç baskı :
MODERN Ofset Matbaası

FOTOĞRAFLAR
Fotoğrafla Bugünkü Türkiye Mecmuası Foto - Film Servisi
Sami Güner
Muharrem Ergün
Bella Fotoğraf Stüdyosu
Yerli ve Yabancı Ajanslar

... sayılar ile 100 T.L.

Kapak resmi - SÜMERBANK MAMULLERİ

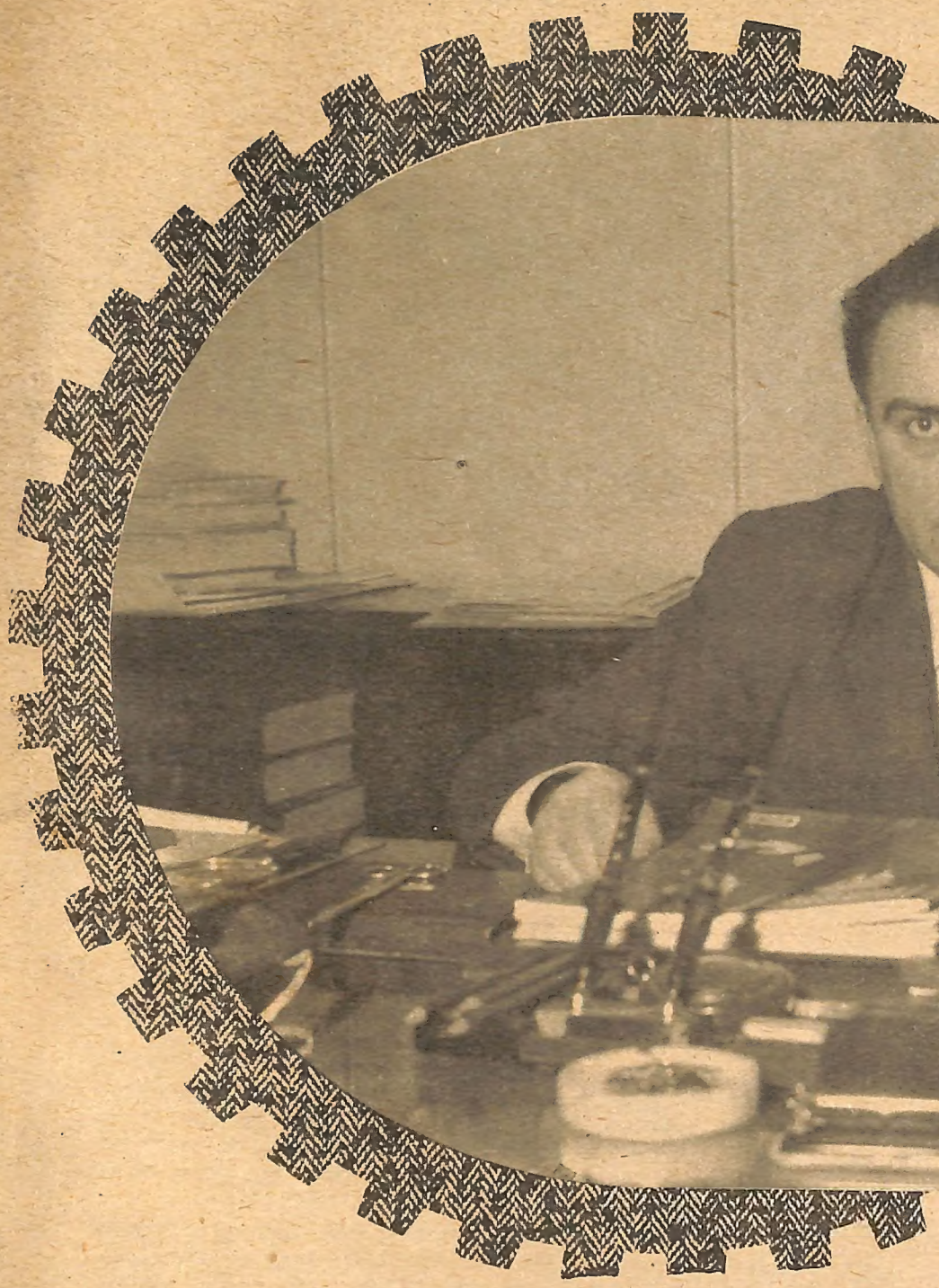

SÜMERBANK'ın TEMEL HEDEFİ

Karma ekonomi düzeni içinde kalkınmaya hizmet etmek, teşebbüslerin piyasa kurallarına uygun olarak ve sadece kârlı işletmecilik esasları çerçevesinde çalıştırılmaları ile mümkündür. Bu bakımdan bütün milletin malı olan ve sadece milletin toplu menfaatine hizmet eden Sümerbank'ın hedefi : Bankacılık, sınaî tesis kuruculuğu ve işletmeciliği ve pazarlama mahiyetindeki başlıca fonksiyonlarını daha verimli olarak ifa etme imkânlarını arttıracak şekilde; bir yandan elindeki tesisleri en uygun istihsal seviyesinde çalıştırmak suretiyle Türk ve Dünya Ekonomisinin ihtiyacı olan mal ve hizmetlerin teminine yardım etmek, öte yandan, bu malları azami kâr sağlıyacak şekilde piyasalamak ve elde ettiği kaynaklar ve diğer finansman imkânları ile verimli yatırımlar yapmaktır.

Atatürk kuşağının enerjik bir evlâdı olan genç genel müdür Rahmi Tunçağıl ve mesai arkadaşlarının bu amaçları başaracağına inanıyorum.

Muammer ERTEN
Sanayi Bakanı

SÜMERBANK'ın POLİTİKASI ve HEDEFLERİ

440 sayılı kanunun ışığı altında ve enflâsyonist temayüllerin tesirinden kurtulan Türk ekonomisi içinde, Sümerbank, artık yeni bir istikamete yönelmek durumundadır.

Birer istihsal unsuru olarak Fabrikalarımız ve müesseselerimiz her sahada daha iyi kaliteli, daha yeni ve Türk toplumunun psikolojik gelişmesini de birinci derecede göz önüne alarak, değişen haletiruhiye ve zevklere uygun, en zor şartlar altındaki rekabet esaslarına göre, imalâtta bulunmak ve piyasaya arzetmek zaruretindedir.

Müessesemiz, geçmişte Türk sanayiinin doğuşunda nasıl önderlik, öğretmenlik vazifesi görmüşse, bugün de yeni şartlara göre yeni istikametlere yönelip yeni sanayi kollarında teşebbüslere örneklik etmek yolunda ve azmindedir.

Hedefimiz, kaliteli; toplum zevkine uygun ve ucuz mal imâl etmektir.

Sümerbank halka hizmet için kurulduğunu, mesuliyet mevkilerinin halka hizmet için ihdas edildiğini müdrik ve onun çalışkan kadrosu, bu memleketin değerlerine kendisinden de değerler katmakla yükümlü bulunduğunu anlamıştır. Artık fabrikalarımız, mostralık mal değil, ihtiyaca cevap verecek, piyasada aranan, tutulan malı yapmak ve yaptıklarını anbarlarda değil, müşteri sırtında ve istihlâk sahalarında görmek için çalışacaktır.

Fabrikalarımız ve müesseselerimizin başında, bu hedefleri tahakkuk ettirecek, bir tohumun taşıdığı fışkırtıcı ve çatlatıcı zinde potansiyeli içlerinde taşıyarak yarınki büyük hamlelere hazırlanan bir kadro vardır. Bu kadro 9/Eylûl/1922 de Belkahve'den İzmir'e inen Büyük Atatürk'ün çocukları olarak, O'nun aziz İnönü'ye «Asıl vazifemiz şimdi başlıyor» demek suretiyle gösterdiği hedefin tam üzerindedir.

Sümerbank, önümüzdeki devrelerde mazisine ve şanına lâyık bir idare tarzı içinde Türk ekonomisindeki düzenleyici besleyici ve geliştirici rolünü liyakatle oynamağa devam edecektir.

Rahmi TUNÇAĞIL
Sümerbank Um. Md.

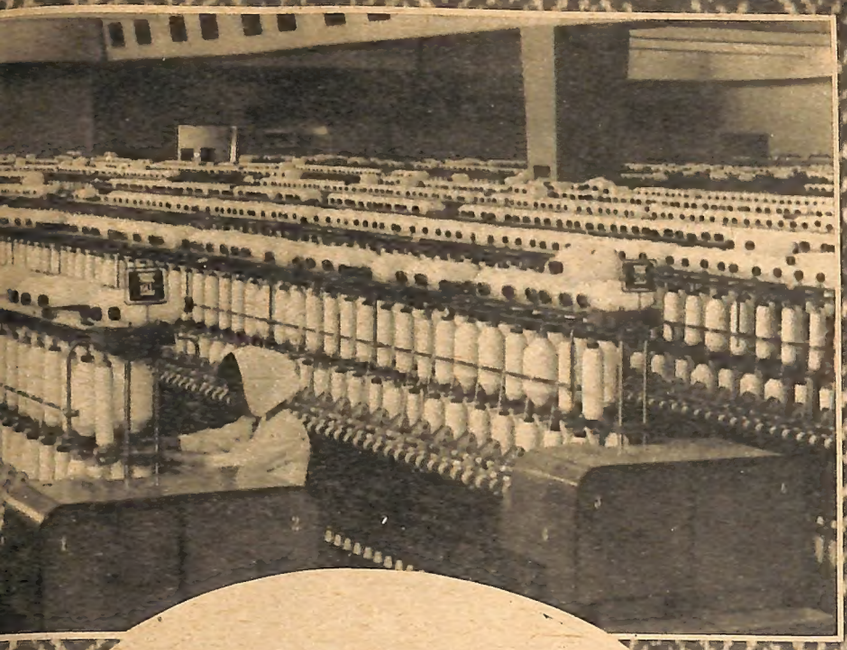

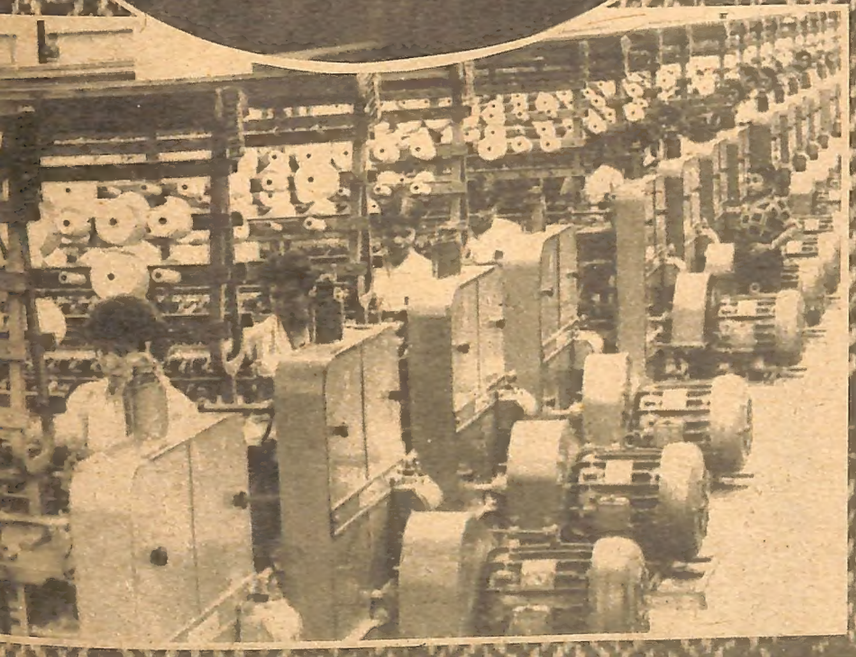

KURULUŞUNDAN BUGÜNE KADAR SÜMERBANK

Sümerbank, kuruluşu müteakip devlet sanayi ofisinden,

-Feshane yünlü dokuma fabrikası,
-Bakırköy pamuklu dokuma fabrikası,
-Hereke, iplik ve yünlü dokuma fabrikası,
-Beykoz, deri ve kundura fabrikası,

olmak üzere yalnız dört fabrika devralarak çok mütevazi bir çerçeve içerisinde işe başlamış ve 31 yıllık başarılı bir çalışma sonunda Türkiyenin en büyük sınaî müesseselerinden biri olmuştur. Bu geçen müddet içinde yünlü ve pamuklu (iplik ve dokuma), sun'î ipek kâğıt ve selüloz, demir ve çelik, çimento, tuğla ve kiremit, seramik, sicim ve kanaviçe, deri ve kundura gibi sanayi kollarında yeni yeni fabrikalar kurmuş, mevcut fabrikaları tevsi ve islâh etmiş, ayrıca, iştigal konuları matî, ticarî, mensucat, kimya, çimento, şeker, maden vs. olan ve sermayeleri 2,3 Milyar liraya yaklaşan 53 çeşitli müesseseye yarım milyar TL. üzerinde iştirak etmiştir.

Böylelikle Sümerbank bir taraftan memleketimizdeki sanayileşme hareketinin öncülüğünü ve önderliğini yaparken diğer taraftan yeni yeni iş sahalarının açılmasına da yardımcı olmuştur. Öte yandan, memleketimizde sanayiinin devamlı inkişafına hizmet edecek mütehassıs kadronun yetişmesinde kendisine düşen vazifeleri fazlası ile yapmıştır.

Mali durum

Sümerbank'ın sermayesi 500 Milyon liraya yükselirken mali durumu da gittikçe kuvvetlenmiş ve plânlamalarına tahsis ettiği kaynakların yekûnu 1963 yılı sonunda 2,2 milyarı aşan bir seviyeye yükselmiştir. Aşağıdaki tablo 1951 yılından bu yana Sümerbank'ın malî durumundaki gelişmeleri aksettirmektedir.

1000 TL. OLARAK

Aktif

Yıllar	Duran Kıymetler	Dönen Kıymetler	Yekûn
1951	333,5	355,6	689,1
1952	365,0	344,4	709,3
1953	414,6	342,9	757,5
1954	447,7	437,7	885,4
1955	325,2	424,4	749,6
1956	384,0	542,2	926,2
1957	438,2	607,3	1.045,5
1958	479,1	752,7	1.231,8
1959	533,5	921,3	1.454,8
1960	565,6	1.062,7	1.628,3
1961	696,4	1.110,1	1.806,5
1962	799,0	1.213,7	2.012,7
1963	965,0	1.264,0	2.229,0

Pasif

Öz Kaynaklar	Yabancı Kaynaklar	Yekûn
409,5	279,6	689,1
452,5	256,8	709,3
491,0	266,5	757,5
543,4	342,0	885,4
421,5	328,1	749,6
479,8	446,4	926,2
544,8	500,7	1.045,5
646,7	585,1	1.231,8
760,9	693,9	1.454,8
811,7	816,6	1.628,3
970,9	835,6	1.806,5
1.043,0	969,7	2.012,7
1.093,7	1.135,3	2.229,0

Sümerbank'ın, gerek öz ve gerekse toplam kaynakları her yıl artmış yalnız 955 yılında demir çelik ve selülöz sanayilerinin Sümerbank'tan ayrılmaları dolayısiyle bir gerileme müşahade edilmiştir. Ayrıca, öz kaynakların, tetkik ettiğimiz devre boyunca istisnasız olarak bağlı değelrerin üzerinde seyrettiği ve hattâ bir kısım dönen değerleri karşıladığı görülmektedir.

SÜMERBANK'ın GAYELERİ ve TEMEL POLİTİKASI

Bütün milletin malı ve sadece halkın toplu menfaatine hizmet eden Sümerbank'ın hedefi:

Temel hedefi bu şekilde tesbit edilen Sümerbank, bu amaçla:

Bankacılık faaliyetlerinde bulunacak,

Sınaî tesis kuruculuğu konusunda,

Plânlı kalkınma düzeni içinde mevcut sanayi kolları ile diğer alanlarda gerekli yatırımı yapacak,

Tesislerin carî ihtiyaç ve gelişmelere uymasını sağlayacak yatırımlar yapacak,

Bu yatırımlarla ilgili araştırmaları yapacak, projelerin yapılması zamanında ele alınacak,

Sınaî işletmecilik konusunda,

Tesislerin en uygun istihsal seviyesinde çalışmalarını sağlamak için gerekli bütün tedbirlerini alacak ve bunlarla ilgili her türlü ticarî faaliyetlerde bulunacak,

En mütekâmil işletmecilik esaslarına uyulmak suretiyle, düşük maliyetli ve fakat üstün kaliteli mallar istihsal edecek,

Piyasa talebine en uygun imalâtı yapacak, ve optimum stok seviyesinde çalışmayı sağlayacak fleksibil imalât programları uygulayacak,

Muhtelif gelir seviyelerinin ihtiyaçlarına hitap eder tarzda imalâtta bulunacak,

İyi bir dağıtım ve satış sistemi kurarak, işletmelerin mamullerini serbest piyasanın gerektirdiği davranışlar ile satışlarını sağlayacak ve bunun için:

Satış fiyatlarını bağımsız olarak tesbit edecek,

Piyasaya göre ayarlanabilen fleksibil bir fiyat politikası takip edecek,

Harici gelişmeleri izlemek için tedbirler alacak, dahilde müstakilen veya diğer teşebbüslerle işbirliği yaparak araştırma ve geliştirme çalışmaları yapacak,

İşsizlik probleminin çözümünün; kârlı işletmelerin, kârlarını yeni iş sahaları yaratılmasına tahsisleri ile mümkün olduğuna inanıldığı için,

Prodüktiviteyi yükseltici bilcümle tedbirleri alacak,

Personeline, ancak, kârlı çalışmak suretiyle daha iyi iş imkânları sağlayacak,

Personelin bugünkü durumunun tatminkâr ve geleceğinin güvenli olması için çalışma alanlarında genişleyici ve gücünü arttırıcı faaliyetlerde bulunacak,

Personelin yetiştirilmesi ve ileride ihtiyaç duyulacak personelin temini ile ilgili tedbirleri alacak,

İstihsal faaliyetlerinde esas unsurlardan biri olan emeğin, kalitesi, işe ve topluluğa bağıllığını gözönünde tutan bir politika takip edecek,

1933 te nominal sermayesi 20 Milyon TL. olan Sümerbank, 1955 te bunu 500 Milyon TL. sına yükseltmiş ve 1961 yılında bu meblâğın tamamı ödenmiştir.

Teksif Sendikası ile 23000 işçi adına yapılan toplu sözleşme de Sümerbank Um. Md. Rahmi Tunçağıl ve Teksif Başkanı imza töreninde

SÜMERBANK ve YENİ ÇALIŞMA DÜZENİ

Sınaî ve malî faaliyetleri yanında beşeri münasebetlere de gereği kadar ehemmiyet veren Sümerbank,idaresi kendisine ait fabrika ve müesseselerde 32.500 ü mütecaviz işçi çalıştırma olup 24. Temmuz 1963 de yürürlüğe giren toplu İş sözleşmesi düzeni içinde bu işçilerin dahil bulunduğu 10 sendika ile toplu iş sözleşmesi imzalamış ve bir toplu sözleşme yılı için 30,5 Milyon liraya baliğ olan ücret zamları yapmıştır.Bu zamların saat ücretlerin in' ikäsı vasati yüzde 13,9 nisbetine ulaşmıştır.Bir çok memleketlerde uzun mücadelelerden sonra kurulmuş olan toplu iş sözleşmesi rejimi,memleketimizde hiç bir zorlama olmadan kabul edilmiş bulunmasına rağmen,Sümerbank bu yeni düzenden önce dahi kendi arzusu ile işçilerine en fazla ve çeşitli hak tanıyan bir müessesedir. Bu itibarla yeni rejimi büyük bir istekle karşılamış ve kısa bir süre içinde 32.500 ü mütecaviz işçiyi kapsayan 10 toplu iş sözleşmesi imzalamıştır.

SÜMERBANK
BİRİNCİ

SANAYİLEŞME PLÂNI NETİCESİNDE DOĞDU

Sümerbank'ın, gerek öz ve gerekse toplam kaynakları her yıl artmış yalnız 955 yılında demir çelik ve selüloz sanayilerinin Sümerbank'tan ayrılmaları dolayısiyle bir gerileme müşahade edilmiştir. Ayrıca, öz kaynakların, tetkik ettiğimiz devre boyunca istisnasız olarak bağlı değelrerin üzerinde seyrettiği ve hattâ bir kısım dönen değerleri karşıladığı görülmektedir.

Sümerbank, Birinci Beş Yıllık sanayileşme plânı neticesinde doğdu. Kendisine düşen vazifeleri bihakkın tahakkuk ettirdi. İkinci Dünya Harbine takaddüm eden yıllarda ve harp sonrası senelerde memleket ekonomisine büyük ölçüde hizmet etti.

Türkiye'nin sanayileşmesinde, geçmiş yıllarda olduğu gibi plânlı kalkınma devrinde de Sümerbank'a önemli vazifler düşmüş bulunmaktadır. Bu meyanda Birinci Beş yıllık kalkınma plânının tatbiki ile ilgili olarak hâlen (20) projenin tahakkuku işini yürütmekte olup, bunlar sektörlere göre şöyle sıralanabilir.

Bitkisel yağlar sanayii

Bu sahada 1 türde 1 proje vardır.

Ordu soya yağı fabrikası

Yılda 10 bin ton soya fasulyesi işleyerek 2170 ton yağ elde edilecektir. İşe 1958 yılında başlanmış olup, 1964 yılında biteceği ve projenin 12,1 milyonu dış olmak üzere 23,6 milyon liraya mal olacağı tahmin edilmektedir. 1964 yılı yatırımı 6.2 milyon liradır.

Maraş pamuklu fabrikası

Yılda 3.227.200 metre geniş ende patiska imâl edecektir. İşe 1955 yılında başlanmış olup, 1964 yılında biteceği ve projenin 22,5 milyonu dış olmak üzere 43,1 milyon liraya mal olacağı tahmin edilmektedir. 1964 yılı yatırımı 11 milyon liraya yaklaşacaktır.

Eskişehir basma fabrikası

Yılda 19.781.000 metre basma ve muhtelif cins pamuklu dokuma istihsal edecektir. İşe 1957 yılında başlanmış olup, 1964 yılında biteceği ve projenin 55,3 milyonu dış olmak üzere, 99,1 milyon liraya mal olacağı tahmin edilmektedir. 1964 yılı yatırımı 14 milyon liraya yaklaşacaktır.

İzmir basma fabrikasının ıslâhı

Fabrikanın eskimiş ve demode hale gelmiş bir kısım makine ve tesisatı yenilenecek, bir kısım makineler ilâve edilecek, ayrıca, basma kapasitesi 40 milyon metreye çıkarılacaktır. İşe 1963 yılında başlanmış olup 1964 yılında biteceği ve projenin 10 milyonu dış olmak üzere 15,9 milyon liraya mal olacağı tahmin edilmektedir. 1964 yılı yatırımı 13,8 milyon lirayı aşacaktır.

Nazilli basma fabrikası islâhı

rikanın eskimiş ve demode hale gelmiş bir kısım makine ve tesisatı yenilenecektir. İslâh kaliteye matuftur. İşe 1963 yılında başlanmış olup, 1965 yılında biteceği ve projenin 7 milyonu dış olmak üzere 10,4 milyon liraya mal olacağı tahmin edilmektedir. 1964 yılı yatırımı 4,8 milyon liray aşacaktır.

Adıyaman pamuklu fabrikası

nede 3700 ton iplik (20 No.) ve 2,8 milyon metre ham bez istihsal edecektir. İşe 1963 yılında başlanmış olup, 1966 yılında biteceği ve projenin 18,4 milyonu dış olmak üzere 37,8 milyon liraya mal olacağı tahmin edilmektedir. 1964 yılı yatırımı 2 milyon liradır.

Karaman pamuklu fabrikası

nede 3700 ton iplik (20 No.) ve 2,8 milyon metre ham bez istihsal edecektir. İşe 1963 yılında başlanmış olup, 1966 yılında biteceği ve projenin 18,5 milyonu dış olmak üzere 42 milyon liraya mal olacağı tahmin edilmektedir. 1964 yılı yatırımı 2 milyon liradır.

Nevşehir pamuklu fabrikası

Senede 3000 ton (20 No.) iplik imâl edecektir. İşe 1964 te başlanacağı, 1967 de biteceği ve projenin 13,1 milyonu dış olmak üzere 37 milyon liraya mal olacağı tahmin edilmektedir. 1964 yılı yatırımı 1 milyon liradır.

Merinos fabrikası islâhı

Fabrikanın eskimiş makineleri değiştirilecek ve sentetik elyaf ile karışık kumaşların imâli için özel fiksaj ve finisaj makineleri ilâve edilecektir. Mamûl dokuma kapasitesi 1,3 milyon metre artacaktır. İşe 1964 te başlanacağı, 1967 de biteceği ve projenin 20,7 milyonu dış olmak üzere 33 milyon liraya mal olacağı tahmin edilmektedir. 1964 yılı yatırımı 6,4 milyon liradır.

Kimya Sanayii

Bu sektörde 4 proje ve 1 de etüd vardır.

Tarsus Mensucat boyaları fabrkiası

Senede 400 ton azot boyaları, 600 ton kükürt boyaları ve 250 ton renkli kükürt boyaları istihsal edecektir. İşe 1958 yılında başlanmı şolup, 1965 yılında biteceği ve projenin 19 milyonu dış olmak üzere 40 milyon liraya mal olacağı tahmin edilmektedir. 1964 yılı yatırımı 9,2 milyon liradır.

Soda Sanayii

Senede 60.000 ton soda ve 4000 ton sodyum bikarbonat istihsal edecektir. İşe 1963 yılında başlanmış olup, 1966 yılında biteceği ve projenin 66 milyonu dış olmak üzere 108 milyon liraya mal olacağı tahmin edilmiştir. 1964 yılı yatırımı 13,8 milyon liradır.

Bolu formika sanayii

Bolu Sun'i Tahta Fabrikasına ek olarak yapılacak bu tesislerde, yılda 600.000 m2 dekoratif plâka imâl edilecektir. şe 1963 yılında başlanmış olup, 1965 yılında biteceği ve projenin 4,5 milyonu dış olmak üzere 9 milyon liraya mal olacağı tahmin edilmektedir. 1964 yılı yatırımı 7,5 milyon liradır.

Beykoz

Beykoz Sun'i deri tesisatı

Deri ve Kundura Sanayiinin deri artıklarını değerlendirmek gayesiyle kurulacak bu tesisat senede 450 ton deri imâl edecektir. İşe 1964 te başlanıp, 1965 te biteceği ve projenin 979 bini dış olmak üzere 2,1 milyon liraya mal olacağı tahmin edilmiştir. 1964 yılı yatırımı 1,3 milyon liradır.

Kaprolak tam proje etüdü

Senede 2000 ton miktarında perlonun ilk maddesi ni imâl gayesiyle yapılan bu etüd 1964 yılında bitirilecektir

Metalden başka mamuller sanayii

yii: Bu sektörde 4 proje vardır.

Filyos Ateş Tuğlası fabrikasının islâhı

Mevcut tesisler modernieştirilerek mamul kapasitesi yükseltilecek ve yeni tipler imâl olunacaktır. İşe 1963 yılında başlanmış olup 1965 te biteceği ve projenin 5 milyonu dış olmak üzere 8,6 milyon liraya mal olacağı tahmin edilmektedir. 1964 yılı yatırımı 6,5 milyon liradır.

Krom-Magnesit Ateş Tuğlası fabrikası

Filyos'ta kurulacak ve yılda 15.000 ton mağnezit, kromit ve delomit tuğlaları ile 1500 ton harç imâl edecektir. İşe 1963 te başlanmış olup 1965 yılında biteceği ve projenin 18 milyonu dış olmak üzere 40 milyon liraya mal olacağı tahmin edilmiştir. 1964 yılı yatırımı 20 milyon liradır.

Yarımca seramik fabrikası

Senede 3000 ton ev eşyası, 1500 ton izolâtör, 4000 ton sıhhî malzeme istihsal edecektir. İşe 1958 yılında başlanmış olup, 1966 yılında biteceği ve projenin 32,2 milyonu dış olmak üzere 90 milyon liraya mal olacağı tahmin edilmiştir. 1964 yılı yatırımı 26,1 milyon liradır.

Bozüyük Seramik fabrikası

Senede 3000 ton karo-seramik ve 3000 ton karo -fayans istihsal edecektir. İşe 1958 yılında başlanmış olup, 1965 yılında biteceği ve projenin 19,4 milyonu dış olmak üzere 44 milyon liraya mal olacağı tahmin edilmiştir. 1964 yılı yatırımı 10,3 milyon liradır.

Çimento Sanayii

Bu sektörde 1 proje vardır.

Sivas Çimento fabrikasının kuru sisteme tahvili

Bu proje ile Sivas Çimento Fabrikası yaş sistemden kuru sisteme tahvil edilecek ve yıllık kapasite 180.000 tondan 350,000 tona yükselecektir. İşe 1963 yılında başlanmış olup 1965 yılında biteceği ve projenin 12 milyonu dış olmak üzere 23 milyon liraya mal olacağı tahmin edilmiştir. 1964 yılı yatırımı 17,6 milyon liradır.

Enerji Elektrik

Bu sektörde 1 proje vardır.

Malatya Derme HES biriktirme havuzu

İşe 1964 yılında başlanacak ve aynı yıl bitirilecektir. Proje tutarı 1 milyon liradır.

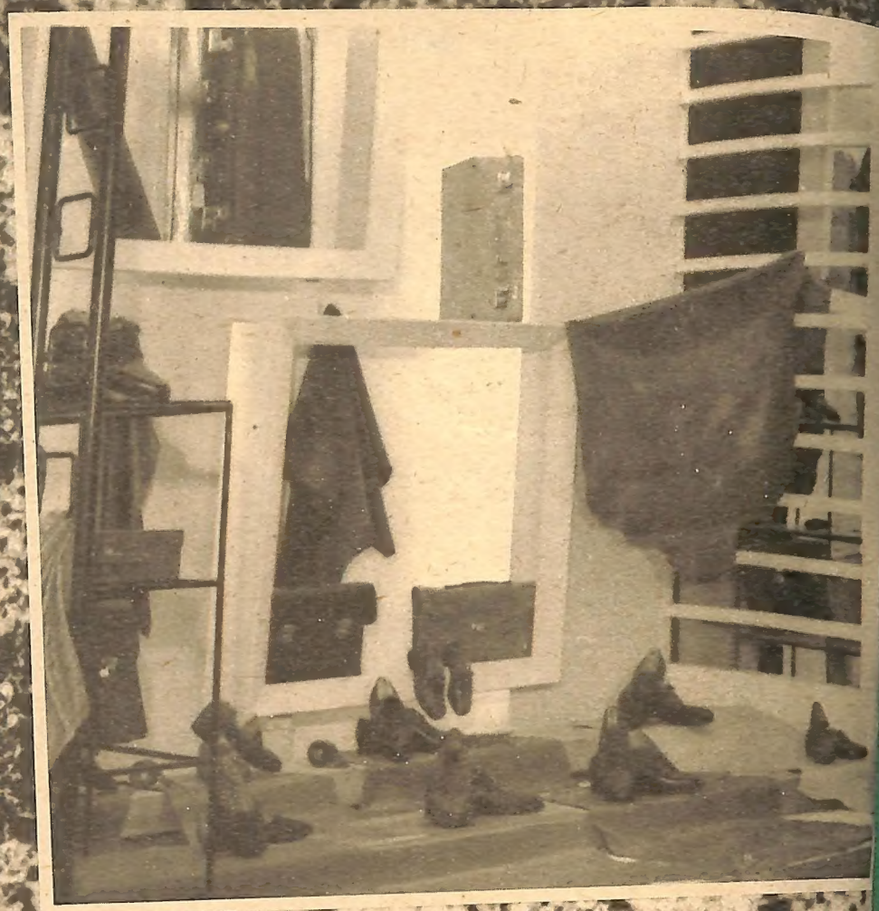

DEVLET MALİYESİ

Türk malî sistemi içinde diğer İktisadî Devlet Teşekkülleri gibi Sümerbank da özel sektörle aynı vergi esaslarına bağlanmıştır. Vergi esasları bakımından özel sektör Devlet sektörü diye bir ayırımın yapılmaması ile Devlete ait işletmelerin özel teşebbüs aleyhine rüçhanlı bir durumda çalışmaları önlenmiş, serbest rekabet şartları içinde eşit haklardan yararlanarak gelişmelerini sağlayan adil bir sistem kurulmuştur. Hatta, İktisadî Devlet Teşebbüslerinin, kamû hizmetleri yapmaları sebebiyle, zaman zaman çıkarılan kanun veya kararnamelerin özel teşebbüs leyhine ve fakat Devlet işletmeleri aleyhine olarak bir takım kayıtlayıcı esaslarına uymak zorunda kaldığı söylenebilir. Kısaca satış fiyatlarının tahdidi gibi.

Ancak Sümerbank ithal malları rekabetine karşı himaye görmüştür. Zira ithal kotalarında kendi mamullerine fazla yer verilmediği bir vakıadır. Ancak aynı iş kolunda faaliyette bulunan özel teşebbüs te bu himayeden istifade etmiştir. Bu bakımdan Sümerbank'ın özel sektör rekabetine karşı himaye edilmesinden hiç bir zaman bahsedilemez.

Sümerbank bu esaslar dahilinde yürürlükte bulunan malî mevzuat hükümlerine aynen tâbi olmuş ve hazineye çeşitli namlarla mühim meblâğlarda vergiler ödemiştir. 1939 yılından bu yana Sümerbank'ın ödediği vergilerin toplamı 2,3 milyar liraya baliğ olmuştur. Kuruluş yılı olan 1933 den 1939 a kadar ödenen çeşitli vergileri de dikkate alırsak bu rakkamı 2,5 milyara yükseltmek lâzımdır. Bu meblâğın 1 milyarı aşan kısmı 1958 den bu yana ödenmiştir.

Başlangıçta yalnız askeri kundura ihtiyacını karşılamak üzere kurulan Beykoz Deri ve kundura fabrikası tevsi edilerek bugün sivil kundura ve saraciye mamulleri ile memleket hizmetindedir.

HEREKE YÜNLÜ

DEFTERDAR FABRİKASI

Yünlü Sanayii Müessesesi

1835 yılında ordunun fes ihtiyacını karşılamak üzere İstanbul'da Kadırga'da kurulmuş, 1839 da Defterdar'a taşınmıştır. Halk tarafından Feshane fabrikası diye anılmasının sebebi budur. 1865 te yanmış ve 1868 de yeniden inşa edilmiştir. Sümerbank'ın Devlte Sanayii Ofisinden devraldığı 4 fabrikadan biridir. 1964 yılı başında fabrikanın kapasitesi 1562 ton iplik ve 1.351.200 metre dokumadır.

Hâlen fabrikada 1681'i işçi olmak üzere 1818 kişi istihdam edilmekte olup, 1957—1963 devresinde istihsal miktarları aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Yün İpliği (Ton)	Yünlü Dokuma (1000 Metre)
1957	1218	1661
1959	1388	1681
1959	1276	1581
1960	1307	1587
1961	1124	1530
1962	867	1618
1963	956	1713

SÜMERBANK'IN İŞLETTİĞİ FABRİKALAR

1933 Yılında devralınan 4 fabrika ile işe başlayan Sümerbank'ın kurduğu,devralarak genişlettiği ve halen işletmekte bulunduğu müessese ve fabrikaların sayıları sür'atle artmış, bunların iştigal konuları daha çok sayıda sanayi kollarını içine alarak farklılaşmıştır. İzmit'te kurulan kağıt ve selüloz işletmeleri ile Karabük'te kurulan Demir ve Çelik İşletmeleri bağımsız birer kurum olarak çalışmak üzere 1955 yılında Sümerbank'ın bünyesinden ayrılmışlardır. Bu gün bir Alım ve Satım Müessesesi ile bunun haricinde tekstil ve kimya sanayiine dahil 23 fabrika işletmekte olan Sümerbank,bunların dışında çeşitli iş kollarında faaliyet gösteren 53 işletmeğe geniş ölçüde iştirak etmiş bulunmaktadır.

Sümerbank'ın bugün işletmekte bulunduğu 23 fabrika ve bunların bağlı oldukları müessesesler şunlardır.

Hereke Fabrikası

1843 yılında kurulmuş, imalâtını özellikle sarayın ihtiyaçlarına yöneltmiştir. Bilâhare mamulleri Uluslararası bir ün kazanmış ve 1894 de Almanya İmparatoru Wilhelm Türkiye gezisinden faydalanarak fabrikayı ziyaret etmiştir. Ayrıca La Haye'deki Sulh Sarayının halı ve perdelerinin bu fabrika mamulü olduğunu da zikretmek gerekir. Sümerbank'ın Devlet Sanayi Ofisinden devraldığı 4 fabrikadan biridir. 1964 yılı başında fabrikanın kapasitesi 253 ton iplik ve 1.356.800 metre dokumadır.

Hâlen fabrikada 988'i' işçi olmak üzere 1087 kişi istihdam edilmekte olup, 1957—1963 devresinde istihsal miktarları aşağıda gösterilmiştir:

Yıllar	Yün İpliği (Ton)	Yünlü Dokuma (1000 Metre)	Halı (m2)
1957	175	830	1386
1958	195	939	3027
1959	194	900	3512
1960	216	901	3110
1961	189	858	3059
1962	127	889	1772
1963	162	901	1176

Bünyan fabrikası

diyarbakır fabrikası

Kayseri ve çevresinin halı ipliği ihtiyacını karşılamak üzere 1927 yılında kurulmuş, 1934 te Sümerbank'a geçmiştir. Bu tarihten sonra tevsi ve ıslaha tâbi tutulmuş olup, 1964 yılı başında fabrikanın kapasitesi 381 ton iplik ve 536.000 metre dokumadır.

Hâlen fabrikada 329'u işçi olmak üzere 355 kişi istihdam edilmekte olup, 1957—1963 devresinde istihsal miktarları aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Yün İpliği (Ton)	Yünlü Dokuma (1000 Metre)
1957	371	424
1958	377	399
1959	363	388
1960	368	382
1961	266	210
1962	177	172
1963	283	301

Sümerbank'ın kurup işlettiği fabri
lardandır. Temeli 1949 da atılmış ve
yılında işletmeye alınmıştır. Dokuma ma
neleri Defterdar Fabrikası atölyelerinde
pılmıştır. 1964 yılı başında fabrikanın
pasitesi 498 ton iplik ve 669.200 metre
kumadır.

Hâlen fabrikada 465 'i işçi olmak üz
499 kişi istihdam edilmekte olup, 1957—1
devresinde istihsal miktarları aşağıda g
terilmiştir.

Yıllar	Yün İpliği (Ton)	Yünlü Dokun (1000 Metre
1957	374	387
1958	497	507
1959	448	472
1960	333	505
1961	118	276
1962	21	195
1963	115	332

sparta Fabrikası

Isparta halıcılarının yün ipliği ihtiyacını karşılamak üzere ...lan bu fabrikanın inşaasına 1924 te başlanmış. 1926 yılın- ...işletmeye açılmıştır. 1943 yılında Sümerbank'a geçmiş ve bu ...ten sonra tevsi ve ıslâh işleri yapılmıştır. 1964 yılı başın- ...fabrikanın kapasitesi 409 ton yün ipliğidir.

...ren Fabrikada 194'ü işçi olmak üzere 224 kişi istihdam edilmekte olup, 1957—1963 devresinde istihsal miktarları aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Yün İpliği (Ton)	Yünlü Dokuma (1000 Metre)	Halı (m2)
1957	354	235	8634
1958	418	238	10473
1959	343	100	8556
1960	369	292	9442
1961	361	264	15135
1962	314	50	17134
1963	319		20700

merino
Sanayii

Merinos Fabrikası

Sümerbank'ın kurup işlettiği fabrikalardandır. Temeli 1935 yılında atılmış ve 1938 yılında işletmeye alınmıştır. Kuruluş kapasitesi 1.892,5 ton iplik ve 611.100 metre dokuma iken, bilâhare bunlar devamlı artış kaydetmiş ve 1964 yılı başında fabrikanın kapasitesi 3.133 ton iplik ve 1.704.100 metre dokumaya yükselmiştir.

Hâlen fabrikada 3593'ü işçi olmak üzere 3798 kişi istihdam edilmekte olup, 1957—1963 devresinde istihsal miktarları aşağıda gösterilmiştir:

Yıllar	Yün ipliği (Ton)	Yünlü dokuma (1000 Metre)
1957	1381	1388
1958	1874	1517
1959	1506	1455
1960	1782	1437
1961	1330	1512
1962	1117	1364
1963	1260	1200

Kuruluşundan bu yana Sümerbank, yün ipliği ve yünlü dokuma konusunda memleketimizde üstün kalite ve ekonomik fiatlarla piyasadaki önderliğini daima muhafaza etmiş ve etmektedir.

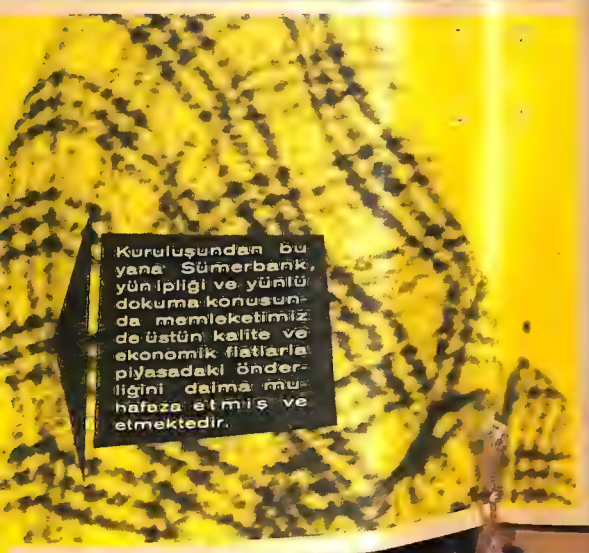

Kuruluşundan bu yana Sümerbank, yün ipliği ve yünlü dokuma konusunda memleketimize de üstün kalite ve ekonomik fiatlarla piyasadaki önderliğini daima muhafaza etmiş ve etmektedir.

Dünyaya Türk Sanat ve motiflerinin bütün inceliklerini ve Atalarının ruhunu göz nuru dökerek işleyen Türk işçisi, sende tarihin kadar uzun ömürlü ol !

Sümerbank Hereke fabrikasında el tezgâhlarında halı dokuyan bir Türk kızı.

Ecdat yadigârı Türk halıcılığı, 20. Yüzyılda da değer ve kıymetini günden güne geliştirmekte, iç ve dış pazarlardaki yerini lâyıkiyle sağlamlaştırmaktadır.

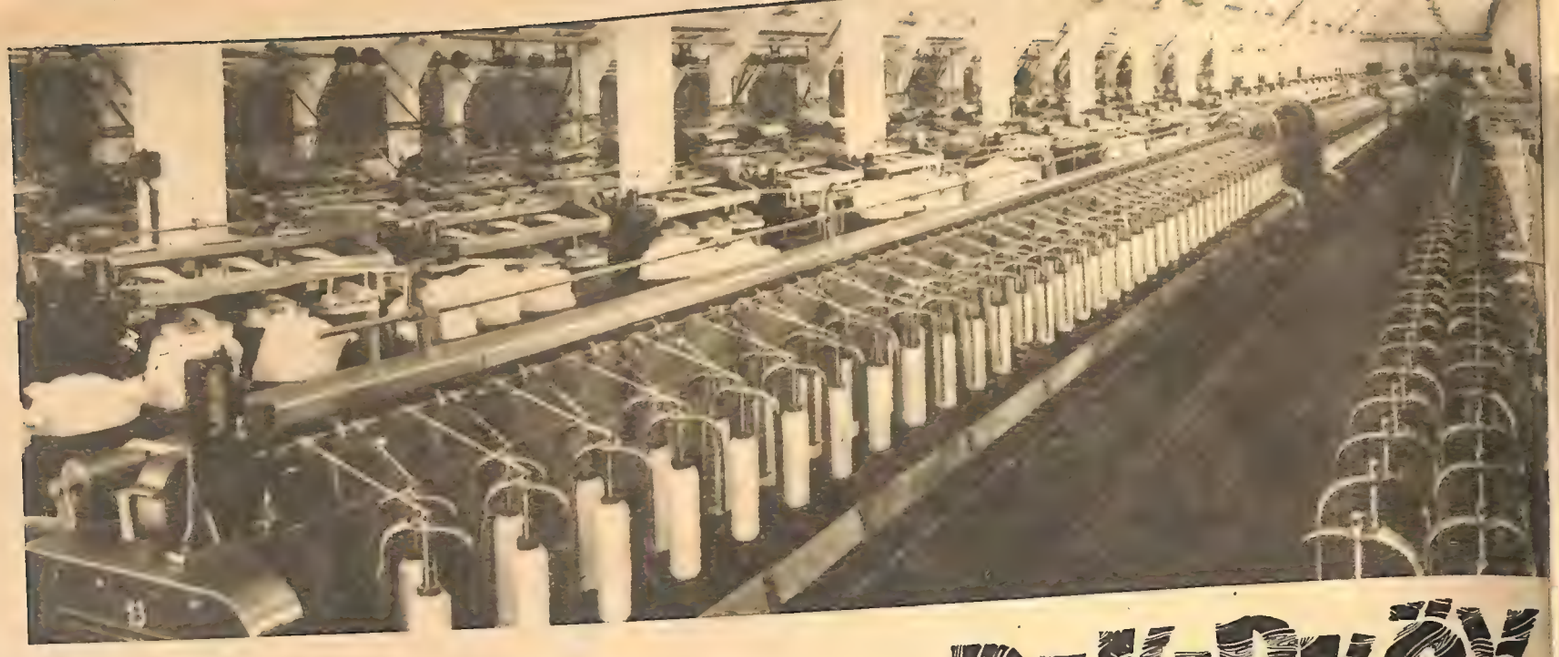

KAYSERİ PAMUKLU SANAYİİ MÜESSESESİ

Orta Avrupa ve Balkanların en büyük pamuklu dokuma fabrikalarından biridir. Temeli 1934 te atılmış, 1936 da işletmeye alınmıştır. Teknik gelişmelere uyabilmesi için bir çok makineleri yenilenmiştir. 1964 yılı başında Fabrikanın kapasitesi 6952 ton iplik ve 51.919.000 metre dokumadır.

Hâlen fabrikada 2513 ü işçi olmak üzere 2631 kişi istihdam edilmekte olup, 1957—1963 devresinde istihsal miktarları aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Pamuk İpliği (Ton)	Pamuklu Dokuma (1000 metre)
1957	6186	49.086
1958	6240	50.354
1959	6424	51.260
1960	6412	49,850
1961	6451	50.633
1962	6496	52.039
1963	6217	50.484

BAKIRKÖY PAMUKLU SANAYİİ MÜESSESESİ

1956 yılında özel teşebbüs tarafından kurulmuştur. 1860 da «Hazine'i Hasse» ye devredilmiş, bilâhare Ordu tarafından işletilmeye başlanmıştır. Sümerbank'ın Devlet Sanayi Ofisinden devraldığı 4 fabrikadan biridir. Sümerbank'a 3200 iğ ve 60 eski dokuma tezgâhı ile devredilmişti. 1964 yılı başında fabrikanın kapasitesi 3411 ton ipliğe tekabül eden 29.904 iğ ve 15.016.600 metre dokumaya tekabül eden 455 tezgâhtır.

Hâlen Fabrikada 2086 sı işçi olmak üzere 2216 kişi istihdam edilmekte olup, 1957—1963 devresinde istihsal miktarları aşağıda gösterilmiştir:

Yıllar	Pamuk İpliği (Ton)	Pamuklu dokuma (1000 metre)
1957	3602	14.455
1958	3552	14.212
1959	3554	15.374
1960	3575	14.764
1961	3922	15.064
1962	4093	15.377
1963	4097	15.103

Adana BEZ fabrikası

1885 yılında çırçır, pres ve un değirmeni olarak kurulan bu fabrikaya 1898 yılında iplikhane ve dokuma kısmı ilâve edilmiştir. 1939 yılında çırçır ve un değirmeni kısmı kaldırılmış, 1946 yılında da Sümerbank'a geçmiştir. Sümerbank'ın işletmesinde, fabrikanın hemen bütün tesisleri yenilenmiş ve modernleştirilmiştir. 1964 yılı başında fabrikanın kapasitesi 2158 ton iplik ve 13.878.200 metre dokumadır.

Hâlen fabrikada 959'u işçi olmak üzere 1073 kişi istihdam edilmekte olup, 1957—1963 devresinde, istihsal miktarları aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Pamuk İpliği (Ton)	Pamuklu Dokuma (1000 metre)
1957	2112	12.972
1958	2021	11.537
1959	1920	11.431
1960	1884	11.199
1961	2125	13.409
1962	2042	10.790
1963	2197	12.890

Adana Çırçır fabrika

1923 yılında kurulmuş, 1946 yılında Sümerbank'a dev dilmiştir. Fabrika yalnız kütlü çırçırlama işi ile uğraşmak dır. 1964 yılı başında günde 100 ton kütlü çırçırlayacak Savgin makinesi) kapasitededir.

Hâlen fabrikada 198'i işçi olmak üzere 242 kişi istihd edilmekte olup, 1957—1963 devresinde istihsal miktarları a ğıda gösterilmiştir.

Yıllar	Mahlıç Pamuk Pamuk İpliği Ton (Ton)	Pamuklu 1000 Mt.
Yıllar		
1957	3547	
1958	2990	
1959	2519	
1960	5004	
1961	3622	
1962	4271	

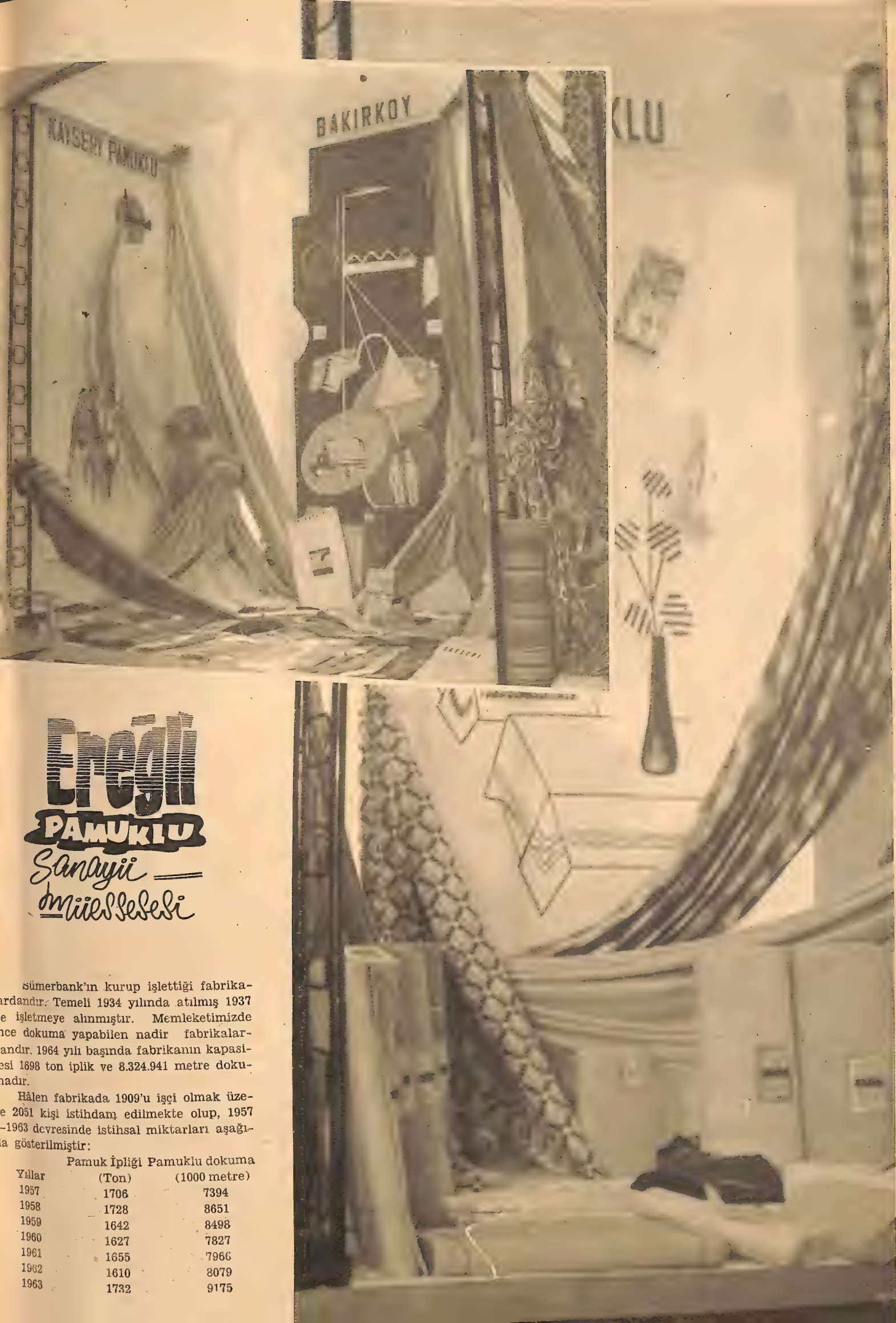

Ereğli Pamuklu Sanayii Müessesesi

Sümerbank'ın kurup işlettiği fabrikalardandır. Temeli 1934 yılında atılmış 1937 e işletmeye alınmıştır. Memleketimizde nce dokuma yapabilen nadir fabrikalarandır. 1964 yılı başında fabrikanın kapasiesi 1698 ton iplik ve 8.324.941 metre dokunadır.

Hâlen fabrikada 1909'u işçi olmak üze- e 2051 kişi istihdam edilmekte olup, 1957 -1963 devresinde istihsal miktarları aşağıda gösterilmiştir:

Yıllar	Pamuk İpliği (Ton)	Pamuklu dokuma (1000 metre)
1957	1706	7394
1958	1728	8651
1959	1642	8498
1960	1627	7827
1961	1655	7966
1962	1610	8079
1963	1732	9175

İzmir

BASMA sanayii müesseseleri

Sümerbank'ın kurup işlettiği fabrikalardan olup, dış memleketlere ihracat ilk def'a bu fabrika tarafından yapılmıştır. İnşaasına 1949 da başlanmış, 1953 te işletmeye alınmıştır. Basma tesisleri 1955 te tamamlanmıştır. 1964 yılı başında fabrikanın kapasitesi 3531 ton iplik ve 32.592.200 metre dokumadır.

Hâlen fabrikada 1599 u işçi olmak üzere 1731 kişi istihdam edilmekte olup, 1957—1963 devresi istihsal miktarları aşağıda gösterilmiştir.

1957	3797	34.883
1958	3775	32.403
1959	3758	32.009
1960	3896	29.533
1961	3777	27.197
1962	3858	30.144
1963	3889	28.617

Erzincan İplik Fabrik

Sümerbank'ın kurup işlettiği fabrikalardandır. Temeli da atılmış, 1954 te işletmeye alınmıştır. Şimdiye kadar iplik imâl eden fabrikaya, Makine Kimya Endüstrisi Kuru da yaptırılan dokuma tezgâhları ve ihzar makineleri ilâve lerek dokuma imalâtına başlanmıştır. 1964 yılı başında fa nın kapasitesi 1611 ton iplik ve 10.500.000 metre dokuma

Hâlen fabrikada 818'i işçi olmak üzere 850 kişi istih edilmekte olup, 1957—1963 devresinde istihsal miktarları da gösterilmiştir.

Yıllar	Pamuk İpliği (Ton)	Pamuklu Dokuma (1000 metre)
1957	1794	—
1958	1989	—
1959	1943	—
1960	1948	—
1961	1942	—
1962	1885	—
1963	2034	—

MALATYA PAMUKLU SANAYİİ MÜESSESE-Sİ

Sümerbank'ın iştirâki olarak 1936 yılında inşaasına başlanmış, 1939 yılında işletmeye alınmış ve 1946 yılında Sümerbank'a devredilmiştir. Avrupanın en büyük iakarlı fabrikaları aarsında olup, kombine imalât yapabilir. 1964 yılı başında fabrikanın kapasitesi 3776 ton iplik ve 16.913.300 metre dokumadır.

Hâlen fabrikada 2917'si işçi olmak üzere 3045 kişi istihdam edilmekte olup, 1957—1963 devresinde istihsal miktarları aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Pamuk İpliği (Ton)	Pamuklu dokuma (1000 metre)
1957	3178	10.927
1958	3215	11.388
1959	3435	11.875
1960	3524	15.092
1961	3476	15.615
1962	3387	16.425
1963	3705	19.734

Nazilli basma Sanayii müessesesi

Sümerbank tarafından kurulup işletilen fabrikalardandır. İnşaasına 1935 te başlanmış 1938 de esas imalâta geçmiştir. 1964 yılı başında fabrikanın kapasitesi 3186 ton iplik ve 23.834.600 metre dokumadır.

Hâlen fabrikada 2390'ı işçi olmak üzere 2537 kişi istihdam edilmekte olup, 1957—1963 devresinde istihsal miktarları aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Pamuk İpliği (Ton)	Pamuklu dokuma (1000 metre)
1957	2960	26.972
1958	3028	27.774
1959	2996	26.801
1960	2938	27.241
1961	2940	25.145
1962	2942	26.339
1963	3051	28.402

Denizli İplik Fabrikası

Sümerbank'ın kurup işlettiği fabrikalardan olup 1953 te işletmeye açılmıştır. Şimdiye kadar yalnız iplik imâl eden fabrikaya dokuma tesisleri de ilâve edilmiştir. 1964 yılı başında bu işletmenin kapasitesi 4300 ton iplik ve 17.000.000 metre pamuklu dokumadır.

Hâlen fabrikada 489'u işçi olmak üzere 534 kişi istihdam edilmekte olup, 1957—1963 devresi istihsal miktarları aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Pamuk İpliği (Ton)	Pamuklu Dokuma (1000 metre)
1957	1768	—
1958	1794	—
1959	1830	—
1960	1780	—
1961	1935	—
1962	1801	—
1963	1912	—

Çimento Sanayii Müessesesi

Sümerbank'ın kurup işlettiği fabrikalardandır. İnşa 1940 ta başlanmış, 1943 yılında işletmeye alınmıştır. Kuru kapasitesi 90 bin ton çimento iken 1952 yılında bu mikta misline çıkarılmıştır. 1945 te ayrıca bir keramik fabrikası ve edilmiştir. 1964 yılı başında fabrikanın kapasitesi 200.00 çimento, 1.900.000 adet tuğla ve 3.020.000 adet kiremittir.

Hâlen fabrikada 684'ü işçi olmak üzere 755 kişi istih edilmekte olup, 1957—1963 devresinde istihsal miktarları aş da gösterilmiştir.

Yıllar	Çimento (Ton)	Tuğla (1000 adet)	Kiren (1000 ad
1957	213.497	2307	2421
1958	186.783	2223	3240
1959	118.550	2200	2781
1960	168.057	1828	2987
1961	155.789	1859	2779
1962	183.013	709	1985
1963	174.400	711	2500

Taşköprü

Kendir Sanayii müessesesi

1947 yılında Kendir Soyma fabrikası adıyla işletmeye alınmış, 1952 yılında sicim ve kanaviçe tesisleri de ilâve edilerek genişletilmiştir. 1964 yılı başında fabrikanın kapasitesi 400 ton sicim ve 2.500.000 metre kanaviçedir.

Hâlen fabrikada 385'i işçi olmak üzere 416 kişi istihdam edilmekte olup, 1957—1963 devresinde istihsal miktarları aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Sicim (Ton)	Kanaviçe (1000 M
1957	152	1836
1958	190	1337
1959	163	1671
1960	152	1800
1961	140	1719
1962	188	1013
1963	221	1539

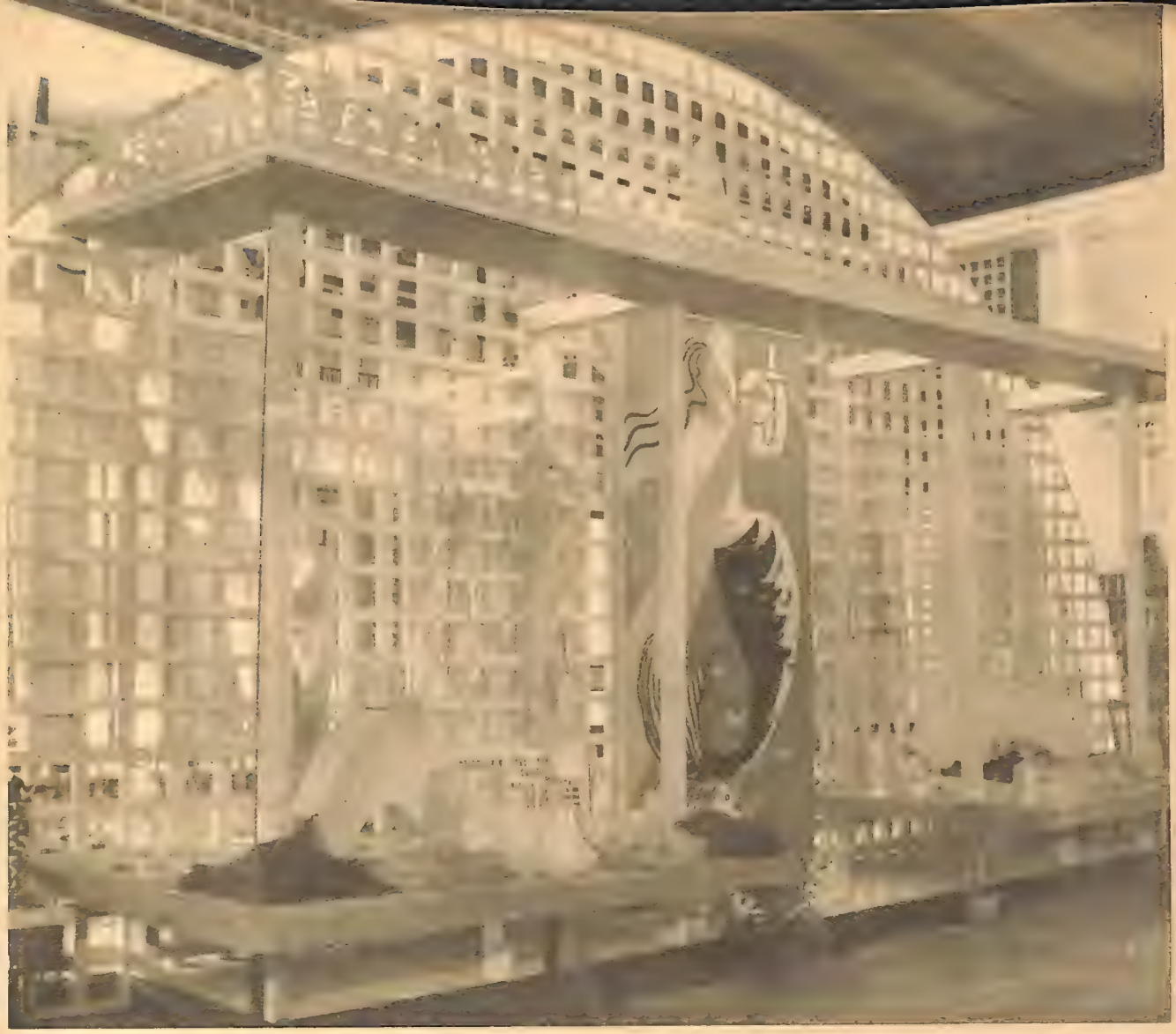

Gemlik

Sunqipek ve Sizkoz mamulleri

Sümerbank'ın kurup işlettiği fabrikalardandır. 1936 yılında inşaatı tamamlanmış ve 1938 yılında işletmeye alınmıştır. 1950 de sun'i yün fabrikası, 1952 de de selefon ve karbon-sülfür fabrikaları ilâve edilmiştir. 1964 yılı başında fabrikanın kapasitesi 480 ton reyon (sun'i ipek), 540 ton viskon (sun'i yün) 240 ton selon (şeffaf kâğıt), 920 ton karbon sülfürdür.

Hâlen fabrikada 740'ı işçi olmak üzere 819 kişi istihdam edilmekte olup, 1957—1963 devresinde istihsal miktarları aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Reyon (Ton)	Viskon (Ton)	Selon (Ton)	Karbon Sülfür (Ton)
1957	445	460	200	844
1958	543	529	264	692
1959	569	575	240	557
1960	603	599	249	766
1961	665	495	257	179
1962	647	674	266	972
1963	653	837	257	552

Filyos

1928 Yılında kurulmuş, 1935 yılında Sümerbank tarafından satın alınmıştır. 1951 yılında yenilenmesine karar verilmiş. 1954 yılında, yeni tesisler işletmeye alınmıştır. 1955 te sun'i kurutma tesisi ilâve edilmiştir. 1964 yılı başında fabrikanın kapasitesi 4.800.000 adet tuğla ve 6.000.000 adet kiremittir.

Hâlen fabrikada 285'i işçi olmak üzere 317 kişi istihdam edilmekte olup, 1957—1963 devresinde istihsal miktarları aşağıda gösterilmiştir.

Kütahya Keramik

Sanayii Müessesesi

1949 yılında işletmeye alınmıştır. Şamot ve silika tuğlaları ile ateş harçları imâl etmektedir. 1964 yılı başında bu fabrikanın kapasitesi 26.000 ton ateş tuğlası ve 2000 ton harçtır.

Hâlen fabrikada 547'si işçi olmak üzere 603 kişi istihdam edilmekte olup, 1957—1963 devresi istihsal miktarları aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Ateş tuğlası (Ton)	Ateş harcı (Ton)
1957	22.049	2358
1958	25.089	1482
1959	24.494	3396
1960	18.677	2252
1961	18.711	1703
1962	17.867	2397
1963	19.140	2903

Yıllar	Tuğla (1000 adet)	Kiremit (1000 adet)
1957	2781	4521
1958	2947	4698
1959	2640	5194
1960	3165	5435
1961	3267	5801
1962	660	6049
1963	1850	5317

SÜMERBANK'ın

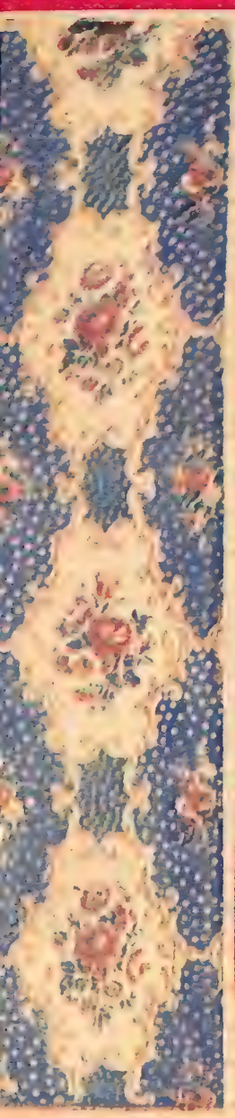

poplinleri

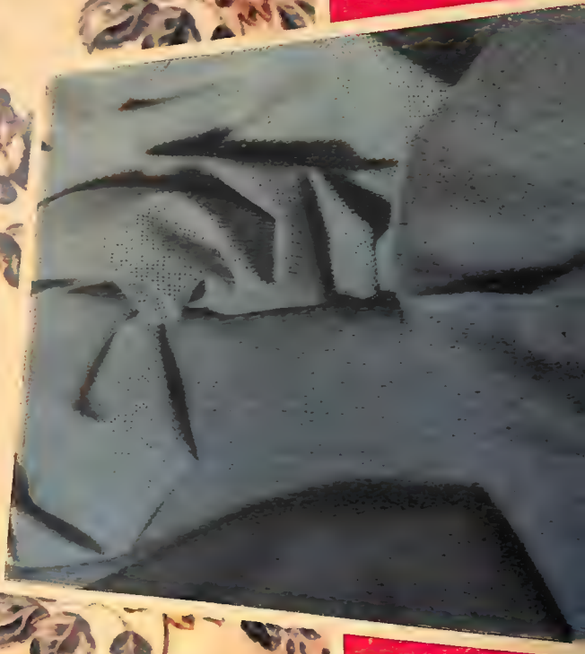

yünlü kumaşları

basmaları

Deri ve Kundura Sanayii Müessesesi

1810 yılında kurulmuş, 1816 yılında Devlet tarafından satın alınarak Ordu emrine verilmiştir. Devlet Sanayi Ofisinin Sümerbank'a devrettiği 4 fabrikadan biridir. Sümerbank bu fabrikayı tevsi ve ıslâh etmiş, bu suretle Balkanların en büyük deri ve kundura tesisi haline getirmiştir. 1964 yılı başında fabrikanın kapasitesi 1750 ton kösele-vaketa, 40.000.000 dm2 videlâ - süet, 1.340.000 çift kunduradır.

Hâlen fabrikada 1909'u işçi olmak üzere 2056 kişi istihdam edilmekte olup, 1957—1963 devresinde istihsal miktarları aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Kösele-Vaketa (Ton)	Vidala-Süet (1000 dm2)	Askeri kun. (1000 çift)	Sivil kun. (1000 çift)
1957	2263	15.846	770	405
1958	2009	16.311	739	437
1959	2214	14.298	736	447
1960	2245	18.623	788	463
1961	2450	17.103	883	527
1962	2229	23.115	861	520
1963	1443	33.480	640	438

Yıldız Porselen Sanayii Müessesesi

Sümerbank'ın kurduğu fabrikaların en yenisidir. 1964 yılı başında fabrikanın kapasitesi 195 ton muhtelif porselen eşyadır.

Halen fabrikada 112 si işçi olmak üzere 146 kişi istihdam edilmektedir. 1961 — 1963 devresi istihsal miktarları aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Muhtelif Porselen Eşya (adet)
1961	138,379
1962	411,110
1963	421,379

NOT:

Bu bölümde, Sümerbank'a bağlı fabrikaların istihdam rakkamları: İşçiler için Temmuz/1964 tarihinde ki fiili durum, diğer personel için 1964 yılı kadro durumu dikkate alınarak hesaplanmıştır.

SÜMERBANK ALI

Sümerbank'ın bünyesinde to
bulunan çeşitli yünlü, pamuklu ve
ra fabrikaları mamûllerinin sa
sağlamak amacı ile Yerli Mallar P
namı altında faaliyette bulunacak
tış organı kurulmuştu. Bu organ
lında müessese haline inkılâp etmiş
hassa İkinci Dünya Savaşına ta
eden günlerde halka büyük hizmet
lamış ve piyasa ihtiyaçlarının dü
şekilde karşılanması hususunda bir
unsuru olmuştur. Hâlen Sümerbank'
lı satış mağazalarının Yerli Mallar
rı namı ile anılması, halk ihtiyaç
sağlanmasında gösterilen titizlik ça
bir hâtırasıdır. Bu teşkilât 1949 yılı
rulan Alım ve Satım Müessesesine
dilmiş ve fonksiyonları günün pa
ihtiyaçlarına muvazi olarak yeniden
zenlenmiştir.

1949 Yılında merkezi İstanbul'da
üzere 14 satış mağazası vardı. Bugü
dun bir çok İl ve İlçelerinde halka
eden 156 satış mağazası bulunma
Bu mağazalar, yünlü ve pamuklu
sanayii ile Seramik sanayiine ait
leri halkın ayağına kadar götüre
yacı yerinde karşılamkatadırlar.

ve SATIM

MÜESSESESİ

bank'ın satış politikasının esası; halka hizmet, piyasanın tanzimi ve güven tesisi olup, mağazalarda satılan mallara yurdun her köşesinde ayni fiyatlar tatbik edilmek suretiyle halk menfaatleri yönünden bir eşitlik sağlamaktır. Sümerbank Alım ve Satım Müessesesinin 1957 - 1963 devresinde yaptığı satışların tutarları aşağıda gösterilmiştir:

Yıllar	Satış Tutarı (1000 TL.)
1957	454.987
1958	528.030
1959	647.883
1960	677.727
1961	611.943
1962	724.563
1963	722.926

1963 Yılında Alım ve Satım Müessesesince yapılan satışların yekûnu 722,9 Milyon liraya ulaşmış olup, bu meblâğın 261,3 Milyon lirası mağazaların toptan satışlarına, 248,2 Milyon lirası mağazaların perakende satışlarına, 128,7 Milyon lirası resmi dairelere yapılan satışlara ve 84,7 Milyon lirası da merkezin tavassutu ile yapılan satışlara aittir.

SÜMERBANK ALIM ve SATIM MÜESSESESİ

Sümerbank'ın bünyesinde toplanmış bulunan çeşitli yünlü, pamuklu ve kundura fabrikaları mamûllerinin satışlarını sağlamak amacı ile Yerli Mallar Pazarları namı altında faaliyette bulunacak bir satış organı kurulmuştu. Bu organ 1939 yılında müessese haline inkılâp etmiş ve bilhassa İkinci Dünya Savaşına takaddüm eden günlerde halka büyük hizmetler sağlamış ve piyasa ihtiyaçlarının düzgün bir şekilde karşılanması hususunda bir düzen unsuru olmuştur. Hâlen Sümerbank'a bağlı satış mağazalarının Yerli Mallar Pazarı nami ile anılması, halk ihtiyaçlarının sağlanmasında gösterilen titizlik çabasının bir hâtırasıdır. Bu teşkilât 1949 yılında kurulan Alım ve Satım Müessesesine devredilmiş ve fonksiyonları günün pazarlama ihtiyaçlarına muvazi olarak yeniden düzenlenmiştir.

1949 Yılında merkezi İstanbul'da olmak üzere 14 satış mağazası vardı. Bugün, yurdun bir çok İl ve İlçelerinde halka hizmet eden 156 satış mağazası bulunmaktadır. Bu mağazalar, yünlü ve pamuklu dokuma sanayii ile Seramik sanayiine ait mamulleri halkın ayağına kadar götürerek ihtiyacı yerinde karşılamkatadırlar. Sümerbank'ın satış politikasının esası; halka hizmet, piyasanın tanzimi ve güven tesisi olup, mağazalarda satılan mallara yurdun her köşesinde ayni fiyatlar tatbik edilmek suretiyle halk menfaatleri yönünden bir eşitlik sağlamaktır. Sümerbank Alım ve Satım Müessesesinin 1957 - 1963 devresinde yaptığı satışların tutarları aşağıda gösterilmiştir:

Yıllar	Satış Tutarı (1000 TL.)
1957	454.987
1958	528.030
1959	647.883
1960	677.727
1961	611.943
1962	724.563
1963	722.926

1963 Yılında Alım ve Satım Müessesesince yapılan satışların yekûnu 722,9 Milyon liraya ulaşmış olup, bu meblâğın 261,3 Milyon lirası mağazaların toptan satışlarına, 248,2 Milyon lirası mağazaların perakende satışlarına, 128,7 Milyon lirası resmi dairelere yapılan satışlara ve 84,7 Milyon lirası da merkezin tavassutu ile yapılan satışlara aittir.

SÜMERBANK'a BAĞLI FABRİKALARIN YILLIK SARFİYATI

1963 yılında Sümerbank'ın işlettiği (23) sınaî işyerinde yapılan sarfiyatın tutarı 861,2 milyon lirayı aşmıştır. Bu sarfiyatın % 5 7sini teşkil eden 493,1 milyon lira ham madde ve malzeme sarfiyatına, % 28 ini teşkil eden 239,1 milyon lira işçilik ve personel masraflarına ve % 15 ini teşkil eden 129 milyon lira da diğer masraflara dağılmıştır. Sümerbank'ın sınaî işyerlerindeki yıllık sarfiyat tutarları, Millî Geliri teşkil eden kalemlerden Sanayi Sektörü gelirlerinin % 10 u civarında seyretmektedir. Bu hesaplamalarda Sümerbank'a ait iştiraklerin sarfiyatları dikkate alınmamıştır. Bunların hesaplamalara ithali ile oranın yükseleceği aşikârdır.

Memleket ekonomisi ve özellikle imalât sanayii içindeki yeri açık bir surette görülen Sümerbank'ın başlıca ham madde cinslerinden 1963 yılındaki sarf miktarları: 2132 ton Merinos yapağı, 1771 ton yerli yapağı, 32,774 ton pamuk, 26,257 ton çeşitli killer, 6,8 milyon dm2 deri, 4406 ton kösele, 12,200 ton kalker, demir oksit, silis ve kum, 2005 ton sellüloz, 249 ton kendir lifi, 571 ton jüt'tür.

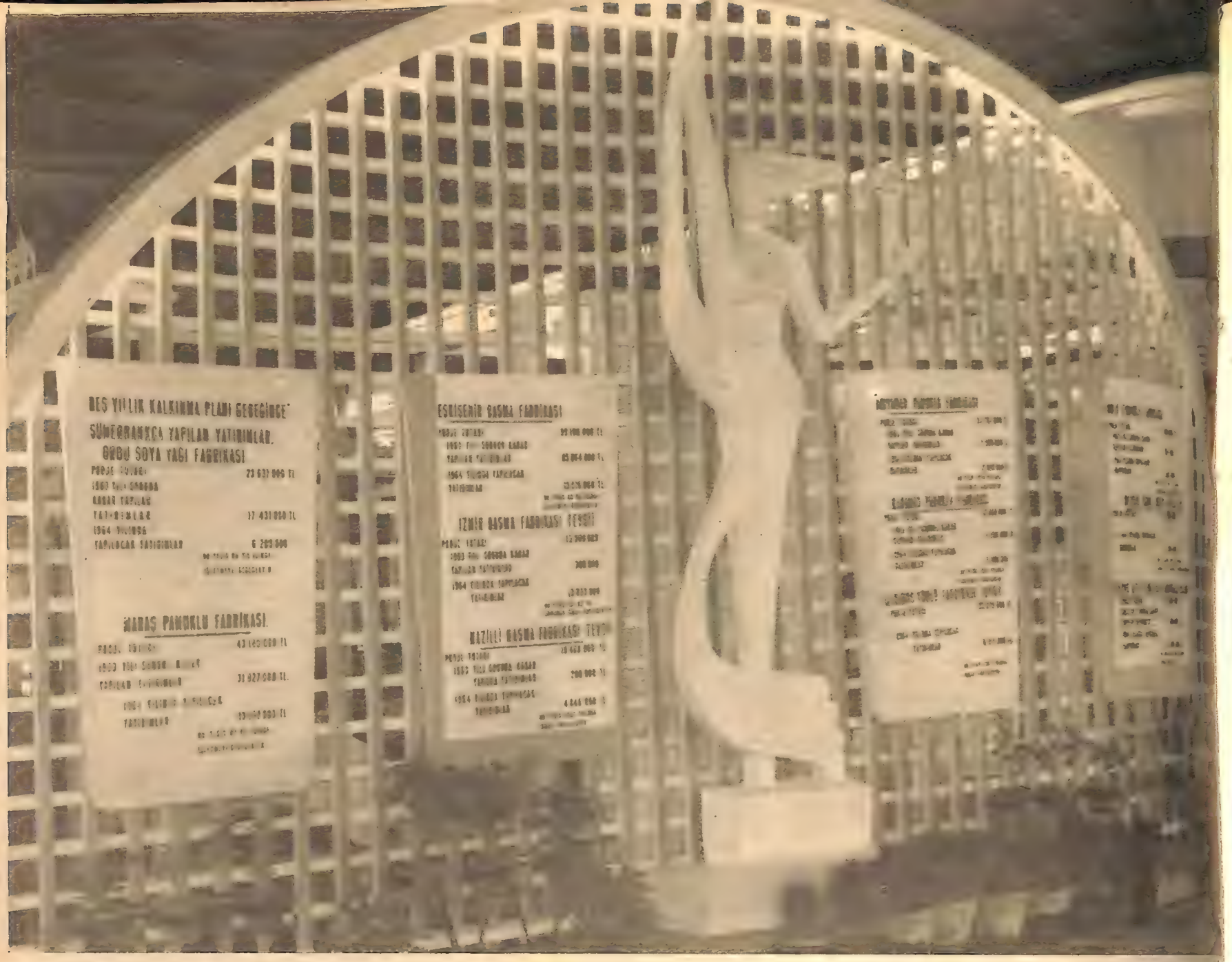

SÜMERBANK ALIM ve SATIM MAĞAZALARI

(Vilayetlere göre)

ADANA
Kuruköprü
Karşıyaka
Ceyhan
Osmaniye
Kadirli
ADIYAMAN
AFYON
Karaköse
AMASYA
Merzifon
ANKARA
Yenişehir
Yenidoğan
Yenimahalle
Hamamönü
Kırıkkale
Gülveren
Bahçelievler
Cebeci
Polatlı
Çubuk
Nallıhan
Haymana
ANTALYA
ARTVİN
AYDIN
Nazilli
Söke
BALIKESİR
Bandırma
Gönen
Edremit
BİLECİK
Çapakçur
BİTLİS
BOLU
Düzce
BURDUR
BURSA
İnegöl
M. Kemalpaşa
ÇANAKKALE
Biga
ÇANKIRI
ÇORUM
DENİZLİ
DİYARBAKIR
Silvan
EDİRNE
Uzunköprü
ELAZIĞ
ERZİNCAN
ERZURUM
ESKİŞEHİR
İkleylûl
GAZİANTEP
Kilis
Nizip
İslahiye
Şekreküstü
GİRESUN
Görele
Tirebolu
GÜMÜŞHANE
Bayburt
Çölemerik
Antakya
İskenderun
Mersin
Tarsus
Silifke
ISPARTA
İSTANBUL
Bahçekapı
Beyoğlu
Kasımpaşa
Üsküdar
Aksaray
Beşiktaş
Eyüp
Kadıköy
Gedikpaşa
Fatih
Bakırköy
Beykoz
Pendik
Yalova
Zeytinburnu
Taşlıtarla
Harbiye/1
Harbiye/2
İZMİR
Eşrefpaşa
Eşrefpaşa
Basmahane
Tepecik
Ödemiş
Tire
Bergama
Menemen
KARS
Sarıkamış
KASTAMONU
İnebolu
Tosya
KAYSERİ
Develi
KIRKLARELİ
Babaeski
KIRŞEHİR
İzmit
KONYA
Samanpazarı
Ereğli
Karaman
Akşehir
KÜTAHYA
MALATYA
MANİSA
Akhisar
Salihli
Turgutlu
Alaşehir
MARAŞ
MARDİN
Milas
MUŞ
NEVŞEHİR
NİĞDE
Aksaray
ORDU
RİZE
Adapazarı
SAMSUN
Bafra
Çarşamba
SİİRT
SİNOP
SİVAS
TEKİRDAĞ
Çorlu
TOKAT
Zile
TRABZON
Vakfıkebir
URFA
Siverek
UŞAK
VAN
YOZGAT
ZONGULDAK
Karabük
Bartın
Soğuksu
K. Ereğlisi

BANKACILIK FAALİYETLERİ

Sümerbank, deruhte ettiği sınai faaliyetlerden başka bankacılık sahasında da önemli inkişaflar kaydetmiştir. 1951 yılına kadar bankacılık ve finansman faaliyeti yalnız kendisine ait fabrika ve işletmelere kredi teminine inhisar ederken bu tarihten sonra bankacılık sahasındaki çalışmalarına da hız vermiş ve bu kısa devre içinde tasarruf erbabının güvenini kazanmayı başarmıştır. 1963 yılı sonunda mevduat hacminin 1962 yılı mevduat hacmine nazaran % 22 nisbetinde artması Sümerbank'a gösterilen bu güvenin bir delilidir.

Sümerbank'ın bankacılık şubeleri aşağıda gösterilmiştir:

Ankara Şubesi	Eskişehir Şubesi
Adana Şubesi	Eşrefpaşa Şubesi
Bahçekapı Şubesi	İstanbul Şubesi
Balıkesir Şubesi	İzmir Şubesi
Beyoğlu Şubesi	İzmit Şubesi
Bursa Şubesi	Karabük Şubesi
Cebeci Şubesi	Kayseri Şubesi
Ceyhan Şubesi	Şişli Şubesi
Demirci Şubesi	Yenişehir Şubesi

Sümerbank'a gösterilen güvenin bir delili olarak, muhtelif vilâyet ve kazalardaki 17 şubesine ilâveten 18 incisini de modern bankacılık anlayışı içerisinde Sümerbank Umum Müdürü Rahmi Tunçağıl ve dâvetlilerin hazır bulunduğu Şişli şubesini 6/7/964 tarihinde hizmete açmışlardır.

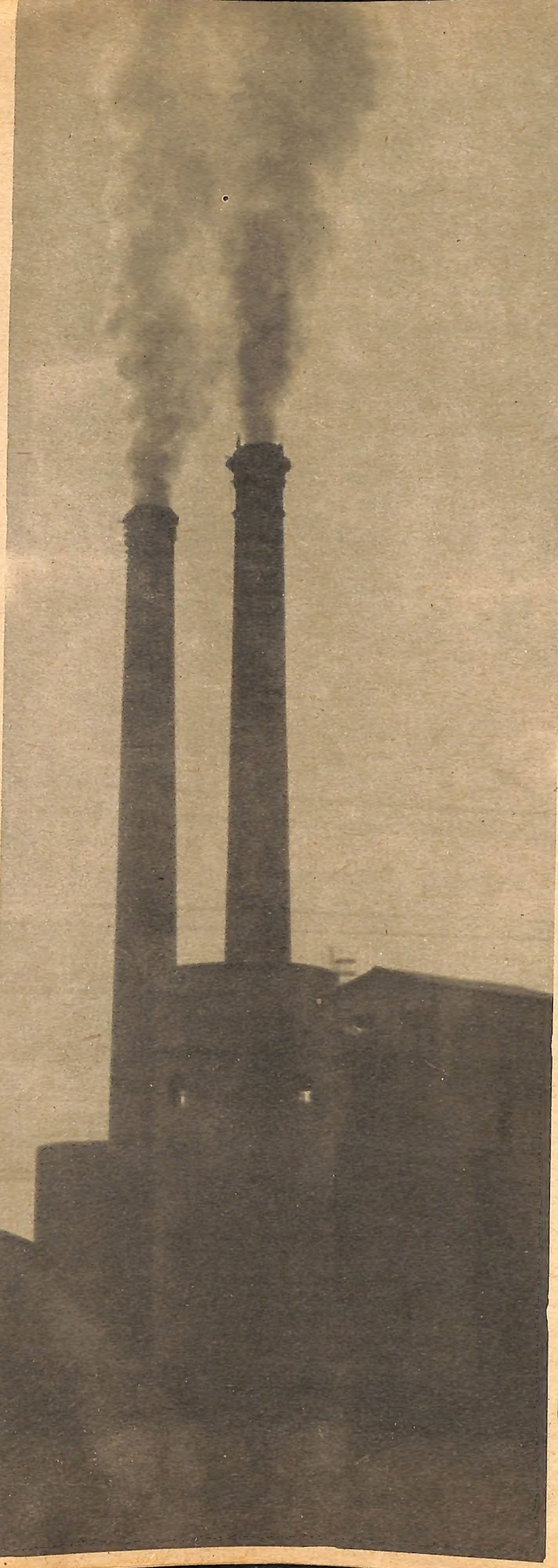

SÜMERBANK'ın

Sümermank'ın kuruluş kanununda bu teşekkülün vazife lerinden birinin «Teessüsleri veya tevsileri memleket için ikt saden verimli olan sanayi işlerine sermayesinin müsaadesi nis betinde iştirak ve yardım etmek» olduğu belirtilmiştir.

Sümerbank bu vazifelerini de hakkı ile yerine getirmiş v bir çok işletmelere geniş ölçüde iştirak etmiştir. Sermayeleri nin toplamı 2,2 milyar liranın üzerinde olan bu işletmelerin iş tigal konuları çeşitli iş konularını kapsamaktadır. Sümerbank'ı ın iştiraklerine taahhüdü 535 milyon liraya yükselmiş, bu meb lâğın 500 milyon liraya yakın kısmı ödenmiştir.

Sümerbank'ın iştirâklerinin 15.8.1964 tarihi itibariyle duru mu aşağıda gösterilmiştir:

İştirakin İsmi ve Yeri	İstihsal Nevileri	Nomi Sermaye
I — BANKALAR		
1) Ankara T.Emlâk Kredi Ban.	Banka Hizm.	300,000
A.O.	» »	100,000
2) Ankara T.Halk Ban. A.Ş.	» »	50.000
3) Ankara T.Vakıflar Ban. T A O	» »	20.000
4) İstanbul T.Ticaret Ban A Ş.	» »	3.000
5) Kayseri İşçi Kredi Ban. T A Ş.	» »	5.000
6) Manisa T.Bağcılar Ban. A. Ş.	» »	20.000
7) İstanbul T.Kredi Ban. A Ş.		
II — SİGORTA ŞİRKETLERİ:	Sigorta Hizm.	1.000
8) İstanbul Güven T. A. Sig. Sti.		
III — SANAYİİ ŞİRKETLERİ		
a) Tekstil Sanayii	Pamuklu Doku.	4.000
9) Ankara Adıyaman P.D. Sanayii T A Ş.	» »	80.000
10) Antalya Pamuklu Dokuma Sanayii T A Ş.	» »	30.000
11) Aydın Tekstil ve Nebati Yağlar Sanayii işletmeleri A Ş.	» »	30.000
12) Bergama Pamuk ipliği ve Dokuma Sanayii T A Ş.	» »	35.000
13) Balıkesir Pamuklu Dokuma Sanayi T A Ş.	» »	10.500
14))Ankara Karaman İplik Pamuklu Mensucat T A Ş.	» »	6.000
15) Manisa Pamuklu Mensucat T A Ş.	» »	65.000
16) Ankara, Nevşehir Pamuklu Dokuma Sanayii A.Ş.	» »	4.000
b) Çimento Sanayii		
17) Ankara, Çimento Sanayii T. A.Ş.	Çimento	100.000
18) Ankara Çimento Sanayii TAŞ.	»	15.000
19) Balıkesir Çimento Sanayii TAŞ	»	15.000
20) Çorum Çimento Sanayli TAŞ.	»	20.000
c) Şeker Sanayii		
21) Ankara, T.Şeker Fabrikaları T A Ş.	Şeker	100.000
22) Ankara, Adapazarı Şeker Fabrikası T A Ş.	»	20.000
23))Ankara, Kütahya Şeker Fabrikası T A Ş.	»	16.000
d) Gıda Sanayii		
24) Çanakkale, Kepez Meyve, Sebze İstihsal ve Konservecilik AŞ	Konserve	1.000
25) Aksaray, Azmi Millî T A Ş.	Un	6.000
e) Kimya Sanayii		
26) Ankara, Sun'î Tahta Sanayii T A Ş.	Sun'î Tahta	8.000
27) Ankara Azot Sanayii T A Ş.	Sun'i Gübre	120.000
28) Bursa Sun'i Elyaf A Ş.	Sun'i Elyaf	30.000
29) Ankara Mesucat Boyaları Sanayii A.Ş.	Mensucat Boya.	12.500
30) Salihli Palamut ve Valeks Sanayii T A Ş.	Valeks	7.000

iştirakleri

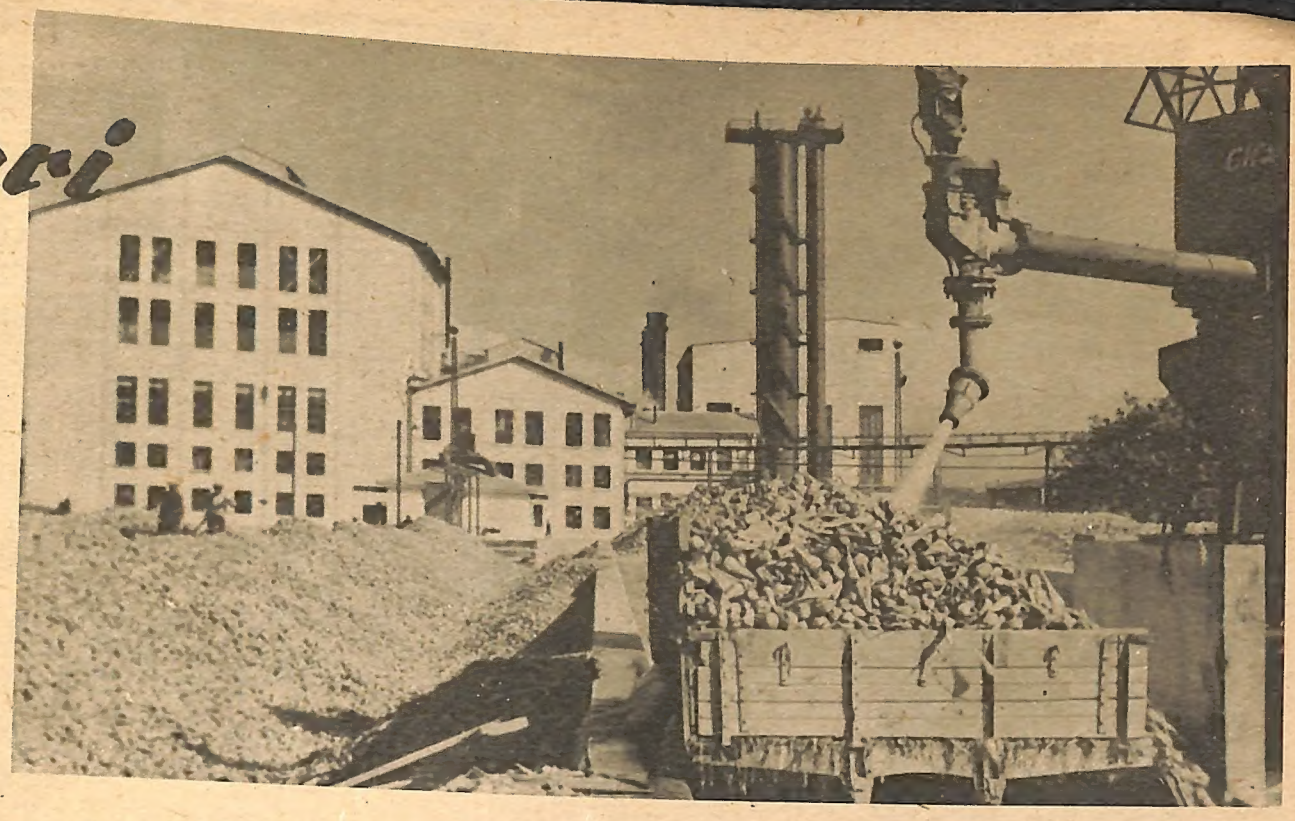

31) Ankara Porselen Çini Fabrikası Limited Şirketi.

I) Diğer Sanayii

32) Ankara, Madenî İnşaat İşleri T A Ş.

33) İzmit Manesmann — Sümerbank Boru Endüstrisi T A Ş.

34) Ankara, Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T A Ş.

İştirakin İsmi ve Yeri:	İstihsal Nevileri	Nominal Sermaye TL.
IV — MADEN ŞİRKETLERİ:		
35) Ankara, Türkiye Petrolleri A.O.	Petrol	150.000.000
37) Ankara, Kömür İşletmeleri A.Ş.	Kömür	10.000.000
V — ENERJİ ŞİRKETLERİ:		
37) İzmir, Ege Elektrik T A O.	Elektrik Enerj.	26.000.000
VI — NAKLİYAT ŞİRKETLERİ:		
38) Ankara, Umumi Mağazalar T A Ş.	Nakliye, Dep.	10.000.000
VII — ZİRAİ İŞLETMELER:		
39) Ankara, Türkiye Yapağ Tiftik A Ş.	Yapağı al.-Sat.	16.000.000
VIII — DİĞER TİCARİ İŞLETMELER		
40) Ankara, Gıda ve ihtiyaç maddeleri T A Ş.	Alım - Satım	48.000.000
41) İstanbul Basın İlân Kurumu	Basın ve İlân	2,175.000
IX — TASFİYE HALİNDEKİ ŞİRKETLER		
42) Denizli Mensucat Sanayii A Ş.	Pamuklu dok.	8.000.000
43) Ankara, Jüt ipliği, çuval, kanaviçe endüstrisi T A Ş.	Kanaviçe	12.000.000
44) Ankara, Eskişehir Basma Sanayii T A Ş.	Pamuklu Dok.	6.000.000
45) Ankara, Maraş Pamuk Dokuma Sanayii T A Ş.	Pamuklu Dok.	4.000.000
46) Ankara, Çimento Limited Şti.	Çimento	400.000
47) Ankara, İçel Sellüloz Kâğıt sanayii A Ş.	Kâğıt	32.000.000
48) Ankara, Kauçuk Sanayii TAŞ.	Kauçuk	10.000.000
49) Ankara, Ordu Soya Sanayii T A Ş.	Soya Yağı	2.000.000
50) Ankara, Çanakkale Palamut ve Valeks Sanayii A Ş.	Valeks	800.000
51) Ankara, Makine Yedek Parça T A Ş.	Yedek Parça	4.000.000
52) Ankara, Maden Arama ve Etüd Limited Şirketi.	Maden Arama	2.400.000
53) Ankara, Maden Hurdacılığı T A Ş.	Hurda al.-Sat.	5.000.000

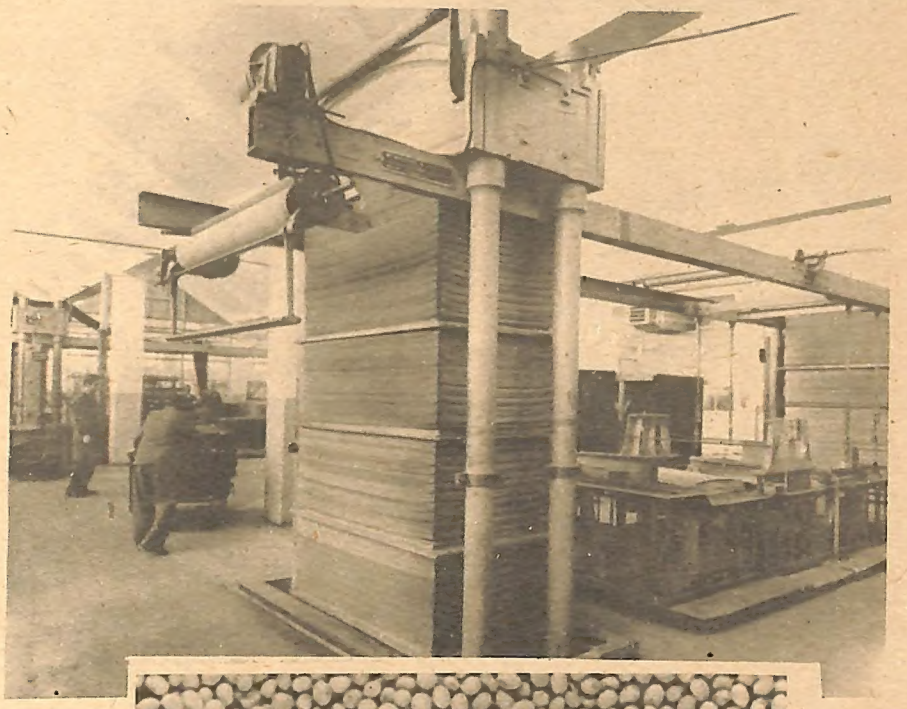

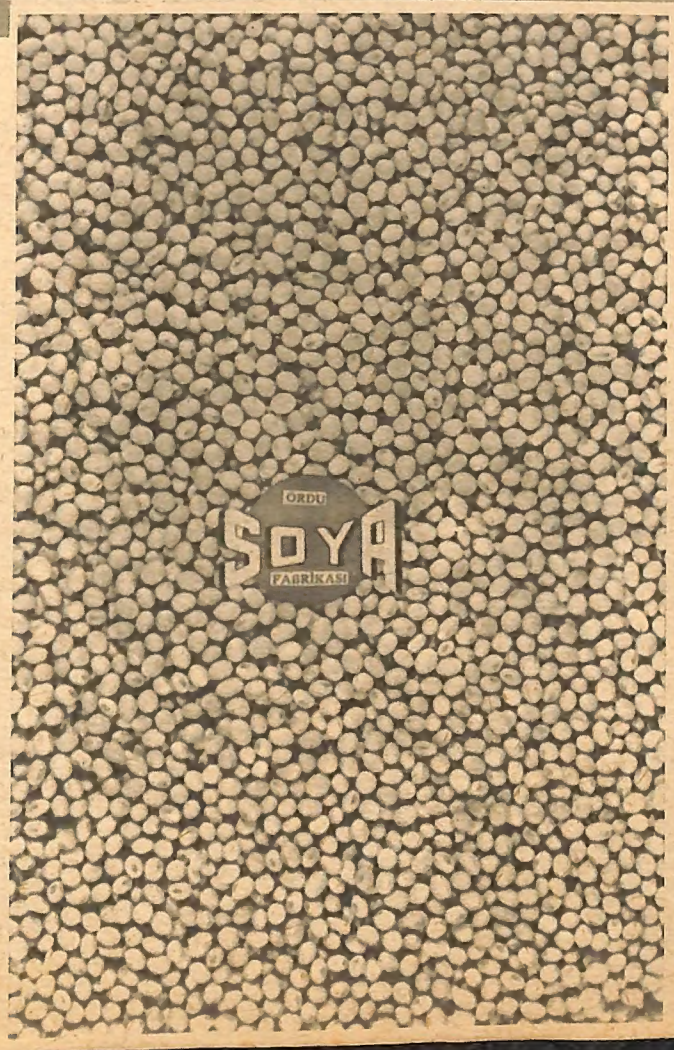

SOSYAL FAALİYETLER

Sümerbank yeni ve modern fabrikalar vücuda getirirken kendi sosyal vecibelerine de birinci plânda yer vermiş ve vazife evleri, hastahaneler, kreşler, emzirme yerleri, yemekhane ve sinema salonları ile spor sahaları gibi bir çok sosyal tesisler kurmuştur. Sümerbank'ın işletmelerindeki ev, apartman, bekâr pavyonları ve kira ile tutulan konuklarda 1963 yılı sonu itibariyle 3252 si vazifeli şahıs, 7179 u bunların aile fertleri olmak üzere cem'an 10,431 kişi barındırılmaktadır. İstihdam edilen personelin iskân problemini yalnız Banka kaynaklariyle çözmek kaabil olmadığından ayrıca bunların Yapı Kooperatifleri kurmaları da teşvik edilmiştir. Kooperatiflerce 1963 yılı sonuna kadar inşa ettirilen 2496 konuktan 2112 si sahiplerine teslim edilmiştir. Halen inşa edilmekte olan konuk sayısı 564 tür. Sümerbank işletmelerinin kurulu bulunduğu yerlerde çalışanların sağlık durumları da devamlı kontrol altında bulundurulmaktadır.